

nationale
nederlanden

Kenmerk: 'BPP beleggen 2009

Algemene en bijzondere voorwaarden Bedrijfs Plus Pensioen

Deze voorwaarden zijn van toepassing op pensioenregelingen volgens het Bedrijfs Plus Pensioen, op basis van beleggen.

Artikel	511-40.1505
Datum	1 mei 2015

Inhoud

		pagina
Hoofdstuk 1	Algemene verzekeringsvoorwaarden	4
Paragraaf 1	Begrippen en grondslagen van de verzekering	4
Artikel 1.1	Begrippen	4
Artikel 1.2	Grondslagen van de verzekering	4
Paragraaf 2	Overlijdensrisico	4
Artikel 2.1	Dekking van het overlijdensrisico	4
Artikel 2.2	Niet gedekte overlijdensoorzaken	5
Artikel 2.3	Oorlogsrisico	5
Artikel 2.4	Terrorismerisico	5
Paragraaf 3	Betalingen	7
Artikel 3.1	Wijze en plaats van betaling	7
Artikel 3.2	Premiebetaling	8
Artikel 3.3	Uitkering	8
Artikel 3.4	Rentevergoeding bij te late betaling	8
Paragraaf 4	Pensioenclausule en begunstiging	8
Paragraaf 5	Rechten van de verzekeringnemer	9
Artikel 5.1	Aanwijzing van de begunstiging	9
Artikel 5.2	Beëindiging	9
Artikel 5.3	Premievrijmaking	9
Artikel 5.4	Overdracht, belening, inpandgeving, afkoop	9
Paragraaf 6	Bepalingen over participaties	9
Artikel 6.1	Participaties	9
Artikel 6.2	Delegatie van keuzemogelijkheden aan de verzekerde	10
Artikel 6.3	Omrekening van premie naar participaties en van participaties naar uitkering	10
Artikel 6.4	Aanwending premie	10
Artikel 6.5	Vaststelling en geldigheid van de participatiewaarde van enig beleggingsfonds	10
Artikel 6.6	Eerste kosten en doorlopende kosten	11
Artikel 6.7	Wijziging beleggingsfonds	12
Artikel 6.8	Recht van omzetting (switchen)	12
Artikel 6.9	Garantiekapitaal	13
Paragraaf 7	Afkoop en premievrijmaking	14
Artikel 7.1	Afkoop en premievrijmaking	14
Artikel 7.2	Verrekening van kosten na premievrijmaking	14
Paragraaf 8	Slotbepalingen	14
Artikel 8.1	Wijziging rechtsverhouding	14
Artikel 8.2	Verloren gegane of vernietigde polis	14
Artikel 8.3	Bewijs	15
Artikel 8.4	Persoonsgegevens	15
Artikel 8.5	Informatie aan echtgenoot/partner	15
Artikel 8.6	Renseignering	16
Artikel 8.7	Toepasselijk recht; klachtenregeling; bevoegde rechter	16
Artikel 8.8	Herziening voorwaarden	16
Artikel 8.9	Verjaring	16
Aanhangsel (bedoeld in 2.4.4.1) samenvatting protocol afwikkeling claims		17

		pagina
Hoofdstuk 2	Voorwaarden voor vrijstelling van premiebetaling bij arbeidsongeschiktheid	18
Paragraaf 1	Begripsomschrijving	18
Artikel 1.1	Begripsomschrijving arbeidsongeschiktheid	18
Paragraaf 2	Omschrijving van de dekking	18
Artikel 2.1	Ingang en verval van de dekking; uitsluitingen	18
Artikel 2.2	Het recht op premievrijstelling	19
Paragraaf 3	Verplichtingen en gevolgen van niet-nakomen daarvan	20
Artikel 3.1	Verplichtingen	20
Artikel 3.2	Gevolgen van niet-nakomen van verplichtingen	21
Paragraaf 4	Vaststelling arbeidsongeschiktheid	21
Artikel 4.1	Aantonen van arbeidsongeschiktheid	21
Artikel 4.2	Controle van arbeidsongeschiktheid	21
Artikel 4.3	Plaats van onderzoek	21
Paragraaf 5	Herziening premie en/of voorwaarden	21
Artikel 5.1	Herziening	21
Artikel 5.2	Recht van weigering	21
Artikel 5.3	Voortzetting van de verzekering	22
Paragraaf 6	Slotbepaling	22
Artikel 6.1	Toepasselijkheid voorwaarden van verzekering	22
Hoofdstuk 3	Voorwaarden voor arbeidsongeschiktheidspensioen	22
Paragraaf 1	Begripsomschrijving	22
Artikel 1.1	Begripsomschrijving arbeidsongeschiktheid	22
Paragraaf 2	Omschrijving van de dekking	22
Artikel 2.1	Ingang en verval van de dekking; uitsluitingen	22
Artikel 2.2	Het recht op arbeidsongeschiktheidspensioen	23
Paragraaf 3	Verplichtingen en gevolgen van niet-nakomen daarvan	24
Artikel 3.1	Verplichtingen	24
Artikel 3.2	Gevolgen van niet-nakomen van verplichtingen	25
Paragraaf 4	Vaststelling arbeidsongeschiktheid	25
Artikel 4.1	Aantonen van arbeidsongeschiktheid	25
Artikel 4.2	Controle van arbeidsongeschiktheid	26
Artikel 4.3	Plaats van onderzoek	26
Paragraaf 5	Herziening premie en/of voorwaarden	26
Artikel 5.1	Herziening	26
Artikel 5.2	Recht van weigering	26
Artikel 5.3	Voortzetting van de verzekering	26
Paragraaf 6	Slotbepaling	26
Artikel 6.1	Toepasselijkheid voorwaarden van verzekering	26
Hoofdstuk 4	Definitie ongeval	27
Artikel 1		27
Artikel 2		27
Artikel 3		27
Bijlage nieuwe bepalingen vanaf 25 juli 2013 naar aanleiding van onderzoek DNB		28

Hoofdstuk 1 Algemene verzekeringsvoorwaarden

Paragraaf 1 Begrippen en grondslagen van de verzekering

Artikel 1.1 Begrippen

In de polis en deze voorwaarden betekenen onderstaande begrippen het volgende, tenzij nadrukkelijk anders is bepaald:

- Nationale-Nederlanden: Nationale-Nederlanden Levensverzekering Maatschappij N.V., gevestigd te Rotterdam;
- premie: de in geld uitgedrukte prestatie die de verzekeringnemer moet betalen;
- toezichthouder: De Nederlandsche Bank, of een andere instelling die op grond van een publiekrechtelijk voorschrift een toezichthoudende functie bij het levensverzekeringbedrijf heeft;
- uitkering: elke betaling die door Nationale-Nederlanden op grond van de verzekering wordt gedaan. Dit omvat ook elk ander voordeel dat men uit de verzekering kan hebben (zoals voortgezette opbouw bij arbeidsongeschiktheid);
- einddatum: de einddatum van de verzekering die vermeld is op de polis;
- verzekeringsjaar: iedere periode van een jaar (365 respectievelijk 366 dagen). Dit wordt gerekend vanaf de ingangsdatum van de verzekering. Het laatste verzekeringsjaar eindigt echter op de einddatum van de verzekering;
- beleggingsfonds: een door Nationale-Nederlanden aangewezen beleggingsmedium of beleggingsfonds voor gezamenlijke rekening;
- beheerder: de rechtspersoon die belast is met het beheer over en de administratie van een of meer beleggingsfondsen;
- beurs: Amsterdam Exchanges, Euronext (dan wel de rechtsopvolger daarvan) of elke andere hoofdbeurs waar de koers van onderliggende effecten van een beleggingsfonds wordt bepaald;
- participatie: de eenheid waarin de mate van gerechtigdheid in het vermogen van een beleggingsfonds wordt uitgedrukt;
- participatiewaarde: de waarde van een participatie in euro's;
- werkdag: iedere dag waarvoor de beheerder een participatiewaarde vaststelt;

- aankoopprijs: de participatiewaarde, verhoogd met een percentage van die waarde dat Nationale-Nederlanden vaststelt in verband met de aankoopkosten;
- verkoopprijs: de participatiewaarde, verlaagd met een percentage van die waarde dat Nationale-Nederlanden vaststelt in verband met verkoopkosten;
- omzettingskosten: kosten die worden onttrokken aan de voor de verzekering aangehouden participaties als gebruik gemaakt wordt van het recht van omzetting (switchen).

Artikel 1.2 Grondslagen van de verzekering

De verzekering is gebaseerd op de gegevens die door of namens de verzekeringnemer en de verzekerde aan Nationale-Nederlanden zijn opgegeven vóórdat de verzekering werd gesloten, gewijzigd of in kracht hersteld.

Paragraaf 2 Overlijdensrisico

Artikel 2.1 Dekking van het overlijdensrisico

- a De dekking van het overlijdensrisico uit de verzekering gaat in op de ingangsdatum van de verzekering, tenzij schriftelijk een andere datum is overeengekomen. De dekking gaat in elk geval niet eerder in dan op de dag waarop de eerste of enige premie door Nationale-Nederlanden is ontvangen.
- b Het overlijdensrisico is niet gedekt als de verzekerde overlijdt vóór de dag waarop de verzekeringnemer de schriftelijke verklaring van Nationale-Nederlanden heeft ontvangen waarin deze meedeelt dat zij de aangevraagde verzekering heeft geaccepteerd of het aangeboden overlijdensrisico in dekking heeft genomen;
- c Op de verzekering kunnen bepalingen van toepassing zijn die betrekking hebben op beperkingen in het overlijdensrisico in het eerste verzekeringsjaar. In het eerste verzekeringsjaar wordt in dat geval alleen uitgekeerd als het overlijden het gevolg is van een ongeval. Het begrip ongeval is omschreven in hoofdstuk 4. De ingangsdatum van het eerste verzekeringsjaar voor dit doel wordt in de polis aangegeven onder Ingangsdatum carenzperiode.

Artikel 2.2 Niet gedekte overlijdensoorzaken

Als de verzekering overlijdensrisico dekt en de verzekerde overlijdt tijdens of als gevolg van deelname aan niet-Nederlandse militaire of gewapende dienst, vermindert Nationale-Nederlanden de uitkeringen die zij op grond van deze verzekering verschuldigd zou zijn.

Als de verzekering overlijdensrisico dekt en de verzekerde overlijdt door zelfmoord (of een poging daartoe) binnen twee jaar na het begin van de dekking voor overlijdensrisico, vermindert Nationale-Nederlanden de uitkeringen die zij op grond van deze verzekering verschuldigd zou zijn.

In de genoemde situaties stelt Nationale-Nederlanden het verminderde bedrag vast op het bedrag dat verzekerd zou zijn geweest als de verzekering premievrij was gemaakt per de dag die vooraf gaat aan het overlijden van de verzekerde. (Als er een kapitaal bij overlijden verzekerd is waarvoor pensioen aangekocht moet worden, moet er ook pensioen aangekocht worden voor het verlaagde kapitaal.)

Artikel 2.3 Oorlogsrisico

2.3.1 Als de verzekering overlijdensrisico dekt, zullen, vanaf het tijdstip waarop in Nederland een actieve oorlogstoestand intreedt, de verzekerde uitkeringen en de afkoopwaarden met 10% zijn gekort.

2.3.2 De in 2.3.1 genoemde korting wordt ongedaan gemaakt als ten genoegen van Nationale-Nederlanden wordt aangetoond dat de verzekerde, tijdens de gehele duur van de actieve oorlogstoestand in Nederland, verblijf hield in een of meer andere landen die gedurende dat tijdvak niet in oorlog waren en waar in hetzelfde tijdvak ook geen oorlogshandelingen plaatsvonden. Dit aantonen moet gebeuren bij het opeisbaar worden van een verzekerde uitkering respectievelijk bij afkoop of premievrijmaking, maar uiterlijk binnen zes maanden nadat de actieve oorlogstoestand in Nederland is geëindigd.

2.3.3 Uiterlijk negen maanden na het einde van het boekjaar waarin de actieve oorlogstoestand is geëindigd, betaalt Nationale-Nederlanden de kortingen die zij al heeft ingehouden, alsnog geheel of gedeeltelijk uit. De kortingen die voor de toekomst zijn opgelegd, laat Nationale-Nederlanden dan alsnog geheel of gedeeltelijk vervallen. Nationale-Nederlanden

doet dit voor de groep verzekeringen waarvoor de kortingsbepalingen in werking zijn getreden, of verzekeringen waarvoor molestbepalingen van kracht zijn geworden die op hoofdlijnen hiermee vergelijkbaar zijn. Bij het uitbetalen/laten vervallen van de kortingen houdt Nationale-Nederlanden rekening met de totale waarde op dat tijdstip van extra-sterfteverliezen onder deze groep verzekerden die toe te schrijven zijn aan de oorlog. Het uitbetalen en laten vervallen vindt plaats voor zover de waarde van de gezamenlijke kortingen, berekend aan het einde van dit boekjaar, hoger is dan de waarde van de extrasterfteverliezen.

2.3.4 De Nederlandsche Bank stelt de tijdstippen vast waarop een actieve oorlogstoestand in Nederland is begonnen en is geëindigd. Deze uitspraak is bindend.

Artikel 2.4 Terrorismerisico

2.4.1 Voor zover bij de verzekering overlijdensrisico is gedekt, wordt de verzekerde uitkering onder de in dit artikel (2.4) vermelde voorwaarden verlaagd tot het bedrag dat Nationale-Nederlanden van de Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorismeschaden N.V. ontvangt, indien het overlijden van de verzekerde verband houdt met terrorisme zoals omschreven in 2.4.2. De hierna onder 2.4.2 tot en met 2.4.4 weergegeven bepalingen zijn door het Verbond van Verzekeraars ontwikkeld en geadviseerd en gelden voor nagenoeg alle soorten sommen- en schadeverzekeringen. Gezien de verwevenheid van deze bepalingen met de dekking die de Nederlandse Herverzekerings maatschappij voor Terrorismeschaden N.V. ten aanzien van sommen- en schadeverzekeringen biedt, worden deze bepalingen integraal in deze voorwaarden opgenomen.

2.4.2 In dit artikel (2.4) en de daarop berustende bepalingen wordt – voor zover niet anders blijkt – verstaan onder:

a Terrorisme:

Gewelddadige handelingen en/of gedragingen – begaan buiten het kader van een van de zes in artikel 3:38 van de Wet op het financieel toezicht genoemde vormen van molest – in de vorm van een aanslag of een reeks van in tijd en oogmerk met elkaar samenhangende aanslagen als gevolg waarvan letsel en/of aantasting van de gezondheid, al dan niet de dood tengevolge hebbend, en/of schade aan zaken ontstaat dan wel anderszins economische belangen worden aangetast, waarbij

aannemelijk is dat deze aanslag of reeks – al dan niet in enig organisatorisch verband – is beraamd en/of uitgevoerd met het oogmerk om bepaalde politieke en/of religieuze en/of ideologische doelen te verwezenlijken.

b Kwaadwillige besmetting:

Het – buiten het kader van een van de zes in artikel 3:38 van de Wet op het financieel toezicht genoemde vormen van molest – (doen) verspreiden van ziektekiemen en/of stoffen die als gevolg van hun (in)directe fysische, biologische, radioactieve of chemische inwerking letsel en/of aantasting van de gezondheid, al dan niet de dood tengevolge hebbend, bij mensen of dieren kunnen veroorzaken en/of schade aan zaken kunnen toebrengen dan wel anderszins economische belangen kunnen aantasten, waarbij aannemelijk is dat het (doen) verspreiden – al dan niet in enig organisatorisch verband – is beraamd en/of uitgevoerd met het oogmerk om bepaalde politieke en/of religieuze en/of ideologische doelen te verwezenlijken.

c Preventieve maatregelen:

Van overheidswege en/of door verzekerden en/of derden getroffen maatregelen om het onmiddellijk dreigend gevaar van terrorisme en/of kwaadwillige besmetting af te wenden of – indien dit gevaar zich heeft verwezenlijkt – de gevolgen daarvan te beperken.

d Nederlandse Herverzekeringmaatschappij voor Terrorisemeschaden N.V. (NHT):

Een door het Verbond van Verzekeraars opgerichte herverzekeringmaatschappij, waarbij uitkeringsverplichtingen uit hoofde van verzekeringsovereenkomsten, die voor in Nederland toegelaten verzekeraars direct of indirect kunnen voortvloeien uit de verwezenlijking van de in 2.4.2 onder a, b en c omschreven risico's, in herverzekering kunnen worden ondergebracht.

e Verzekeringsovereenkomsten:

- 1 Overeenkomsten van schadeverzekering voor zover zij overeenkomstig het bepaalde in artikel 1.1 onder 'staat waar het risico is gelegen' van de Wet op het financieel toezicht betrekking hebben op in Nederland gelegen risico's.
- 2 Overeenkomsten van levensverzekering voor zover gesloten met een verzekeringnemer met gewone verblijfplaats in Nederland, of, indien verzekeringnemer een rechtspersoon is, met de in Nederland gevestigde vestiging van de rechtspersoon waarop de verzekering betrekking heeft.

- 3 Overeenkomsten van natura-uitvaartverzekering voor zover gesloten met een verzekeringnemer met een gewone verblijfplaats in Nederland, of, indien verzekeringnemer een rechtspersoon is, met de in Nederland gevestigde vestiging van de rechtspersoon waarop de verzekering betrekking heeft.

f. In Nederland toegelaten verzekeraars:

Levens-, Natura-uitvaart en Schadeverzekeraars die op grond van de Wet op het financieel toezicht bevoegd zijn om in Nederland het verzekeringsbedrijf uit te oefenen.

2.4.3 Begrenzing van de dekking

2.4.3.1 Indien en voor zover, met inachtneming van de in 2.4.2 gegeven definities en binnen de grenzen van deze voorwaarden, dekking bestaat voor gevolgen van een gebeurtenis die (direct of indirect) verband houdt met: terrorisme, kwaadwillige besmetting of preventieve maatregelen; en/of handelingen of gedragingen ter voorbereiding van terrorisme, kwaadwillige besmetting of preventieve maatregelen, hierna gezamenlijk aan te duiden als 'het terrorismerisico', geldt dat de uitkeringsplicht van Nationale-Nederlanden terzake van iedere bij haar ingediende aanspraak op schadevergoeding en/of uitkering, is beperkt tot het bedrag van de uitkering die Nationale-Nederlanden terzake van die aanspraak ontvangt onder de herverzekering voor het terrorismerisico bij de NHT, in het geval van een verzekering met vermogensopbouw vermeerderd met het bedrag van de uit hoofde van de betrokken verzekering reeds gerealiseerde vermogensopbouw. Bij levensverzekeringen wordt het bedrag van de gerealiseerde vermogensopbouw gesteld op de krachtens de Wet op het financieel toezicht aan te houden premiereserve ten aanzien van de betrokken verzekering.

2.4.3.2 De NHT biedt herverzekeringsdekking voor de hiervoor genoemde aanspraken tot maximaal 1 miljard euro per kalenderjaar. Vorengenoemd bedrag kan van jaar tot jaar worden aangepast en geldt voor alle bij de NHT aangesloten verzekeraars tezamen. Van een eventuele aanpassing zal mededeling worden gedaan in drie landelijk verschijnende dagbladen.

2.4.3.3 In afwijking van het in de voorgaande leden van dit artikel bepaalde, geldt voor verzekeringen die betrekking hebben op:

- schade aan onroerende zaken en/of de inhoud daarvan;

- gevolgschade van schade aan onroerende zaken en/of de inhoud daarvan, dat per verzekeringnemer per verzekerde locatie per jaar maximaal 75 miljoen euro onder deze overeenkomst is verzekerd, voor alle deelnemende verzekeraars zoals bedoeld in 2.4.2 tezamen, ongeacht het aantal afgegeven polissen.

Voor de toepassing van dit artikellid wordt onder verzekerde locatie verstaan: alle op het risicoadres aanwezige door verzekeringnemer verzekerde objecten, alsmede alle buiten het risicoadres gelegen door verzekeringnemer verzekerde objecten indien en voor zover deze objecten wat aard en inrichting betreft deel uitmaken van het op het risicoadres gevestigde bedrijfsproces. Als zodanig zullen in ieder geval worden aangemerkt alle door verzekeringnemer verzekerde objecten die op minder dan 50 meter afstand van elkaar gelegen zijn en waarvan er tenminste een op het risicoadres is gelegen. Voor de toepassing van dit artikellid geldt voor rechtspersonen en vennootschappen die zijn verbonden in een groep, zoals bedoeld in artikel 2:24b van het Burgerlijk Wetboek, dat alle groepsmaatschappijen tezamen worden aangemerkt als een verzekeringnemer, ongeacht door welke tot de groep behorende groepsmaatschappij(en) de polis(sen) is (zijn) afgesloten.

2.4.4 Uitkeringsprotocol NHT

2.4.4.1 Op de herverzekering van Nationale-Nederlanden bij de NHT is van toepassing het Protocol afwikkeling claims (hierna te noemen 'het Protocol'). Een Samenvatting van het Protocol is als aanhangsel in deze voorwaarden opgenomen. Op grond van de in het Protocol vastgestelde bepalingen is de NHT onder meer gerechtigd de uitkering van de schadevergoeding of het verzekerde bedrag uit te stellen tot het moment waarop zij kan bepalen of en in hoeverre zij over voldoende financiële middelen beschikt om alle vorderingen waarvoor zij als herverzekeraar dekking biedt, voor het geheel te voldoen. Voor zover de NHT niet over voldoende financiële middelen blijkt te beschikken, is zij gerechtigd overeenkomstig bedoelde bepalingen een gedeeltelijke uitkering aan Nationale-Nederlanden te doen.

2.4.4.2 De NHT is, met inachtneming van het gestelde in bepaling 7 van het Protocol, bevoegd om te beslissen of een gebeurtenis in verband waarmee aanspraak op uitkering wordt gedaan, als een gevolg van de verwezenlijking van het terrorismerisico moet

worden aangemerkt. Een daartoe strekkend en overeenkomstig voornoemde bepaling genomen besluit van de NHT, is bindend jegens Nationale-Nederlanden, verzekeringnemer, verzekerden en tot uitkering gerechtigden.

2.4.4.3 Eerst nadat de NHT aan Nationale-Nederlanden heeft medegedeeld welk bedrag, al dan niet bij wijze van voorschot, terzake van een vordering tot uitkering aan haar zal worden uitgekeerd, kan de verzekerde of de tot uitkering gerechtigde op de in 2.4.4.1 bedoelde uitkering terzake tegenover Nationale-Nederlanden aanspraak maken.

2.4.4.4 De herverzekeringsdekking bij de NHT is ingevolge bepaling 17 van het Protocol slechts van kracht voor aanspraken op schadevergoeding en/of uitkering die worden gemeld binnen twee jaar nadat de NHT van een bepaalde gebeurtenis of omstandigheid heeft vastgesteld dat deze als een verwezenlijking van het terrorismerisico in de zin van dit artikel wordt beschouwd.

2.4.5 De verzekeringnemer casu quo de begunstigde(n) is (zijn) ingeval van overlijden van de verzekerde verplicht Nationale-Nederlanden terstond schriftelijk in kennis te stellen van alle feiten en omstandigheden die in het kader van artikel 2.4 van belang zouden kunnen zijn. Bij niet-nakoming van deze verplichting, is Nationale-Nederlanden ontheven van iedere op haar rustende uitbetalingsverplichting.

Paragraaf 3 Betalingen

Artikel 3.1 Wijze en plaats van betaling

3.1.1 Alle betalingen die op grond van de verzekering aan of door Nationale-Nederlanden plaats vinden, zijn in euro's. Ze worden gestort op of afgeschreven van een rekening van Nationale-Nederlanden in Nederland.

3.1.2 Op verzoek van de gerechtigde tot een betaling zal Nationale-Nederlanden deze betaling uitvoeren door overboeking op een betaalrekening van die gerechtigde bij een bankinstelling die in Nederland kantoor houdt. Als de betaling gedaan moet worden door overboeking op een betaalrekening bij een bank (of bankfiliaal) die (dat) niet in Nederland gevestigd is, dan kan Nationale-Nederlanden extra voorwaarden stellen. In ieder geval zal voorwaarde zijn dat de eventuele kosten

van het betalingsverkeer in mindering gebracht kunnen worden op de te betalen bedragen.

Artikel 3.2 Premiebetaling

3.2.1 Elke premie moet op de premievervaldag aan Nationale-Nederlanden betaald zijn.

3.2.2 Nationale-Nederlanden heeft het recht de verzekerde in te lichten als er sprake is van achterstand in de betaling van de premies die de pensioenopbouw in gevaar brengt. Nationale-Nederlanden hanteert als uitgangspunt dat sprake is van een zodanige achterstand als de niet-betaalde premie betrekking heeft op een periode van vijf maanden.

3.2.3 Als de premie niet wordt betaald, mag Nationale-Nederlanden drie maanden na de mededeling aan de verzekerde(n), de verzekering (of verzekeringen) premievrij maken. Als de verzekering premievrije waarde heeft, dan wordt de verzekering verlaagd. Heeft de verzekering geen premievrije waarde dan vervalt deze. Bij de bepaling van de premievrije waarde gaat Nationale-Nederlanden uit van de premievrije waarde per het moment dat ligt vijf maanden vóór de mededeling aan de verzekerde. Daarbij veronderstelt zij dat de premies die vóór dat moment liggen, betaald zijn.

3.2.4 Als een verzekerde overlijdt of arbeidsongeschikt wordt in de periode gelegen tussen de premievervaldatum en het einde van de periode van drie maanden als bedoeld in 3.2.3, dan is het uitgangspunt bij het bepalen van de aanspraak van die verzekerde dat de premie tijdig betaald is.

3.2.5 Zolang Nationale-Nederlanden onbetaalde premies met rente, niet heeft verrekend, blijft zij bevoegd tot invordering. In dit verband vallen onder onbetaalde premies ook de premies die voor de toepassing van 3.2.3 betaald verondersteld zijn. Nationale-Nederlanden is ook bevoegd risicopremies in te vorderen voor de dekking die zij verleend heeft tot het einde van de periode van drie maanden als hiervoor omschreven is.

Artikel 3.3 Uitkering

Als een verzekerde uitkering opeisbaar is geworden, dan zal Nationale-Nederlanden die met gepaste spoed uitbetalen aan de begunstigde. Maar dan moet Nationale-Nederlanden wel alle stukken hebben gekregen die zij nodig acht als bewijs wat en aan wie

uitgekeerd moet worden. Als Nationale-Nederlanden dat vraagt, moet het bestaan van de in paragraaf 4 bedoelde begunstigten worden aangetoond. Dat moet gebeuren door aan Nationale-Nederlanden een verklaring te verstrekken van een notaris of van een openbaar ambtenaar die bevoegd is om zulke verklaringen af te geven.

Artikel 3.4 Rentevergoeding bij te late betaling

3.4.1 De verzekeringnemer is rente verschuldigd als Nationale-Nederlanden een betaling niet binnen 30 dagen na de vervaldag heeft ontvangen. Die rente wordt berekend over iedere maand die verstreken is sinds de vervaldag tot de dag van betaling. Daarbij wordt een gedeelte van een maand voor een gehele maand gerekend. De hoogte van de rente is gelijk aan de rentevoet die Nationale-Nederlanden in die periode zou toepassen voor een normale eerstingeschreven hypothecaire geldlening op courante woon- en winkelpanden. De hoogte van de rente is ten minste 5% per jaar.

3.4.2 Nationale-Nederlanden vergoedt rente over de bedragen die zij uit moet keren. De rente wordt vergoed over iedere dag die ligt vanaf 21 dagen na de dag waarop de bedragen zijn opgeëist en waarop de gerechtigde aan alle vereisten voor de uitbetaling van de bedragen heeft voldaan. De hoogte van de rente stelt Nationale-Nederlanden naar redelijkheid vast. Nationale-Nederlanden hoeft geen rente of enige andere vergoeding te betalen voor vertragingen in de uitbetaling die veroorzaakt worden doordat de gerechtigde tot de betaling niet aan de eisen voor uitbetaling voldoet. Hetzelfde geldt voor vertragingen die veroorzaakt worden doordat er een geschil over de betaling bestaat en voor vertragingen die veroorzaakt worden door wat voor omstandigheid dan ook die onafhankelijk is van de wil van Nationale-Nederlanden.

Paragraaf 4 Pensioenclausule en begunstiging

Voor de verzekerde kapitalen moeten pensioenen worden aangekocht volgens de bepalingen van het pensioenreglement. Voor deze pensioenen zijn de pensioengerechtigden begunstigde. Als een verzekerd kapitaal niet of niet geheel voor pensioen hoeft te worden aangewend, is in het pensioenreglement geregeld wie begunstigde is voor dat (deel van het) kapitaal. Voor verzekerde rentebedragen zijn de pensioengerechtigden begunstigde. Wie

pensioengerechtigd is, wordt beschreven in het pensioenreglement. Als het pensioenreglement geen uitsluitel biedt, bepaalt Nationale-Nederlanden wie begunstigde is aan de hand van andere documenten, vastleggingen in haar administratie, wettelijke regels, haar gebruiken of andere informatie.

Paragraaf 5 Rechten van de verzekeringnemer

Artikel 5.1 Aanwijzing van de begunstiging

Met inachtneming van de beperkingen die voortvloeien uit de Pensioenwet heeft de verzekeringnemer het recht schriftelijk een andere begunstigde aan te wijzen. Andere wijzigingen van de verzekering kan de verzekeringnemer alleen teweegbrengen nadat hij dit met Nationale-Nederlanden is overeengekomen.

Artikel 5.2 Beëindiging

5.2.1 De verzekeringnemer kan de verzekering op elk moment beëindigen door een schriftelijke opzegging te sturen. Het kan alleen niet als dit in strijd is met pensioenwetgeving of de bepalingen uit de uitvoeringsovereenkomst die geldt tussen de verzekeringnemer en Nationale-Nederlanden. Als de verzekeringnemer schriftelijk opzegt, dan vervalt de verzekering op de dag waarop Nationale-Nederlanden die opzegging ontvangt. Of de verzekering vervalt op de dag die in de opzegging is vermeld, als dat een latere datum is dan de datum van ontvangst.

5.2.2 Als het gaat om een nieuwe verzekering, dan kan de verzekeringnemer die beëindigen door een schriftelijke opzegging te sturen. Als Nationale-Nederlanden deze opzegging krijgt binnen 30 dagen nadat de polis door Nationale-Nederlanden is afgegeven, dan vervalt de verzekering per de ingangsdatum. Nationale-Nederlanden zal de al betaalde premie terugstorten.

Artikel 5.3 Premievrijmaking

5.3.1 De verzekeringnemer kan Nationale-Nederlanden schriftelijk vragen om de verzekering te veranderen in een premievrije verzekering. De wijziging is alleen mogelijk als die niet in strijd is met pensioenwetgeving of met de bepalingen van de uitvoeringsovereenkomst die geldt tussen de verzekeringnemer en Nationale-Nederlanden.

5.3.2 In paragraaf 7 wordt nader ingegaan op premievrijmaking van de verzekering.

Artikel 5.4 Overdracht, belening, inpandgeving, afkoop

5.4.1 Een recht dat de verzekeringnemer zou hebben volgens titel 17 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek – zoals overdracht, belening, inpandgeving en afkoop – kan niet worden uitgeoefend als dit in strijd komt met de Pensioenwet of als dit er toe leidt dat een pensioenaanspraak wordt belast volgens de Wet op de loonbelasting 1964. Voor de uitoefening van de rechten die eventueel overblijven, is de instemming nodig van Nationale-Nederlanden.

5.4.2 Nationale-Nederlanden heeft het recht een verzekering (of een gedeelte daarvan) af te kopen als deze verzekering (of dit deel van de verzekering) een klein pensioen dekt waarvan de Pensioenwet afkoop mogelijk maakt.

Paragraaf 6 Bepalingen over participaties

Artikel 6.1 Participaties

Nationale-Nederlanden houdt op eigen naam participaties aan ten behoeve van de verzekering. De waarde van de participaties wordt alleen maar gebruikt als rekengrootheid om de hoogte vast te stellen van de verplichtingen die voor Nationale-Nederlanden voortkomen uit de verzekeringsovereenkomst. Nationale-Nederlanden is dan ook niet verplicht de eigendom van haar participaties over te dragen aan personen die recht hebben op een uitkering uit deze overeenkomst.

Bij de uitleg van bepalingen met betrekking tot participaties en tot een beleggingsfonds gelden niet alleen deze voorwaarden van verzekering, maar ook gelden de Voorwaarden van Beheer en Bewaring die voor dat beleggingsfonds gelden. In het geval dat de voorwaarden van verzekering afwijken van de Voorwaarden van Beheer en Bewaring, gaan de laatstgenoemde vóór.

Artikel 6.2 Delegatie van keuzemogelijkheden aan de verzekerde

De verzekeringnemer heeft de volgende keuzemogelijkheden:

- tussen Balans Beleggen of Zelf Beleggen,
- binnen het concept Zelf Beleggen uit participaties in verschillende fondsen, en
- het recht tot omzetting ('switchen') zoals omschreven onder 6.8.

De verzekeringnemer delegeert deze mogelijkheden aan de verzekerde. Het betrokken recht wordt dan alleen uitgeoefend door de verzekerde.

Artikel 6.3 Omrekening van premie naar participaties en van participaties naar uitkering

6.3.1 De omrekening van de premie naar participaties gebeurt als volgt:

- Als Nationale-Nederlanden de premie heeft gekregen vóór of op de premieervaldag, dan wordt er omgerekend tegen de aankoopprijs die geldt op de eerste werkdag die volgt op de premieervaldag.
- In alle andere gevallen wordt er omgerekend tegen de aankoopprijs die geldt op de eerste werkdag die volgt op de dag waarop Nationale-Nederlanden de premie heeft gekregen.

6.3.2 Als de verzekerde in leven is op de einddatum van de verzekering, dan gaat de omrekening van de participaties naar uitkering in euro's als volgt: De participaties die voor de verzekering worden aangehouden, worden omgerekend tegen de verkoopprijs die geldt op de werkdag die samenvalt met de einddatum. Als de einddatum niet op een werkdag valt, geldt de verkoopprijs van de eerste werkdag die volgt op de einddatum.

Artikel 6.4 Aanwending premie

6.4.1 Bij het beleggingsconcept Zelf Beleggen gebeurt de aanwending van de premie voor participaties volgens de verdeelsleutel die in de polis staat (of die is doorgegeven maar die Nationale-Nederlanden nog in de polis moet aantekenen). De bepalingen in 6.4.3 en 6.4.4 blijven daarbij van kracht. Bij het beleggingsconcept Balans Beleggen gebeurt de aanwending van de premie voor participaties in het beleggingsfonds dat past bij het aantal toekomstige jaren tot de pensioendatum van de verzekerde volgens het schema dat Nationale-Nederlanden daarbij hanteert.

6.4.2 Bij het beleggingsconcept Zelf Beleggen mag de verzekerde de aanwending van de premie wijzigen. Een wijziging kan alleen ingaan op een premieervaldag die in de toekomst ligt, maar dan moet Nationale-Nederlanden het schriftelijk verzoek daarvoor ten minste 14 dagen voor die premieervaldag hebben ontvangen. Als Nationale-Nederlanden het verzoek niet op tijd krijgt, dan gaat de wijziging pas in op de volgende premieervaldag.

6.4.3 Bij het beleggingsconcept Zelf Beleggen kan Nationale-Nederlanden een maximum aantal soorten participaties vaststellen waarin door middel van premiebetaling kan worden deelgenomen. Nationale-Nederlanden kan dat aantal ook tussentijds wijzigen.

6.4.4 Bij het beleggingsconcept Zelf Beleggen stelt Nationale-Nederlanden een minimum premiebedrag (of percentage van de premie) vast waarmee in een soort beleggingsfonds kan worden deelgenomen. Nationale-Nederlanden kan dat bedrag (of percentage) ook tussentijds wijzigen.

Artikel 6.5 Vaststelling en geldigheid van de participatiewaarde van enig beleggingsfonds

6.5.1 De beheerder belegt direct of indirect in onder meer effecten (waaronder begrepen aandelen, obligaties, opties, derivaten), vastgoed(aandelen), deposito's, vastrentende waarden en/of liquiditeiten. Deze belegging vindt plaats op basis van de doelstelling, het beleggingsbeleid en de eventuele beleggingsrestricties die voor dat beleggingsfonds zijn vastgesteld.

6.5.2 Voor toepassing in deze voorwaarden en de polis gaat het vaststellen van de participatiewaarde op een bepaald moment als volgt. De beheerder stelt op een bepaalde werkdag (dag x) voor een beleggingsfonds de participatiewaarde vast door het fondsvermogen van de voorafgaande werkdag (dag x-1) te delen door het aantal (delen van) participaties dat op dag x-1 uitstaat.

6.5.3 De waardering van het in 6.5.2 bedoelde fondsvermogen gebeurt in beginsel:

- Als het gaat om beursgenoteerde effecten die (direct of indirect) worden aangehouden voor een beleggingsfonds: tegen de op dag x-1 laatst bekende officiële koers, slotkoers respectievelijk het gemiddelde van de laatst bekende bied- en laatkoers.

Voor effecten die op verschillende beurzen zijn genoteerd geldt de koers op de hoofdbeurs.

- Als het gaat om overige beleggingen: op basis van de actuele waarde op dag x-1. De actuele waarde wordt bepaald aan de hand van de maatstaven die naar het oordeel van de beheerder voor de betreffende beleggingen gangbaar zijn.
- Als voor de berekening van de waarde van het fondsvermogen van een beleggingsfonds de in vreemde valuta luidende effecten in euro's moeten worden omgerekend, gaat de beheerder uit van de op dag x-1 laatst bekende middenkoers van die valuta. De beheerder kan ook uitgaan van een andere koers als dat in het belang is van de gezamenlijke participanten.
- Bij de vaststelling van het fondsvermogen worden meegeteld de saldi van kapitaal- en inkomstenrekeningen (met uitzondering van op deze rekeningen gestorte bedragen waarvoor nog geen participaties zijn uitgegeven), de opgelopen rente van banktegoeden en deposito's, en de opgelopen nog niet uitgekeerde rente en de vastgestelde nog niet ontvangen dividenden. Hiervan worden afgetrokken gemaakte maar nog niet betaalde kosten en eventueel verschuldigde vennootschapsbelasting.

6.5.4 De beheerder stelt de participatiewaarde vast in euro's.

6.5.5 Iedere maand wordt een beheerloon ten laste van het fondsvermogen gebracht. Dit beheerloon houdt verband met het door de beheerder over het beleggingsfonds gevoerde beheer.

6.5.6 Naast beheerloon worden ook kosten die uit het beheer of de bewaring van een beleggingsfonds voortvloeien, ten laste van het fondsvermogen gebracht. Deze kosten omvatten belastingen en rechten die eventueel van dat beleggingsfonds (zullen) worden geheven en verder kosten voor (jaar-) verslagen, accountant, juridische en andere deskundigen, gerechtelijke procedures, (aanvraag van) vergunningen respectievelijk vrijstellingen, eventuele bemiddelingsprovisie in verband met verkoop van participaties, verzekeringspremies, publicaties, publiciteits-/ drukkosten en dergelijke.

6.5.7 De beheerder heeft het recht om af te wijken van de vaststellingsmethode die in dit artikel 6.5 is beschreven. Dit gebeurt als bijzondere omstandigheden de vaststelling van de waarde van het fondsvermogen en/of de vaststelling van de participatiewaarde praktisch onmogelijk of kennelijk onredelijk maken.

6.5.8 Bij wijziging door de beheerder van de vaststellingsmethodiek van de participatiewaarde heeft Nationale-Nederlanden het recht om dit artikel 6.5 hieraan aan te passen.

Artikel 6.6 Eerste kosten en doorlopende kosten

6.6.1 De eerste kosten zijn de kosten die verband houden met het afsluiten van de verzekering. Daaronder valt ook de afsluitprovisie. Bij een verzekering die gesloten is tegen periodieke premie worden de eerste kosten periodiek in gedeelten onttrokken aan de voor de verzekering aangehouden participaties. Dit gebeurt gedurende een door Nationale-Nederlanden te bepalen aantal jaren. Bij een verzekering die gesloten is tegen eenmalige premie worden de eerste kosten in één keer onttrokken.

6.6.2 De doorlopende kosten zijn onder meer de administratiekosten, andere kosten voor het in stand houden van de verzekering, de negatieve overlijdensrisicopremie (ook wel genoemd 'levenbonus'), en (bij verzekeringen tegen periodieke premie) de doorlopende provisie. Met doorlopende kosten worden gelijkgesteld de kosten van aanvullende verzekeringen die niet tegen afzonderlijke premies worden gefinancierd. De doorlopende kosten worden periodiek onttrokken aan de verzekering door middel van verkoop van aangehouden participaties.

6.6.3 Het bedrag van de eerste en doorlopende kosten dat in mindering wordt gebracht, wordt onttrokken aan de waarde van de verschillende participaties die voor de verzekering worden aangehouden en/of volgens de premieverdeelsleutel die op het moment van onttrekking geldt.

6.6.4 Als de waarde van de voor de verzekering aangehouden participaties op enig moment minder bedraagt dan de eerste en doorlopende kosten die op dat tijdstip verschuldigd zijn, dan vervalt de verzekering per de eerstvolgende dag. Het bepaalde in 3.2.5 is van overeenkomstige toepassing.

6.6.5 De onttrekkingen die in dit artikel beschreven staan gebeuren tegen de participatiewaarde; over deze verkoop zijn dus geen verkoopkosten verschuldigd.

6.6.6 Wanneer en zolang er sprake is van een zogeheten negatief overlijdensrisico, wordt er periodiek voor een daarmee corresponderend bedrag aan

participaties aan de verzekering toegevoegd ('leven-bonus').

6.6.7 Nationale-Nederlanden is bevoegd om tijdens de looptijd van de verzekeringsovereenkomst wijzigingen aan te brengen in de eerste en doorlopende kosten, de omzettingkosten als bedoeld in 6.8, en de percentages die op de participatiewaarde worden toegepast ter bepaling van de in 1.1 gedefinieerde aan- en verkoopprijs.

Artikel 6.7 Wijziging beleggingsfonds

6.7.1 Nationale-Nederlanden is bevoegd om de mogelijkheid tot aanwending van premie in participaties van een bepaald beleggingsfonds te beëindigen, en de in dat beleggingsfonds aangehouden participaties om te zetten in participaties van een ander beleggingsfonds dat door Nationale-Nederlanden wordt aangewezen. Dit is alleen mogelijk als Nationale-Nederlanden daartoe wordt genoodzaakt door omstandigheden onafhankelijk van haar wil of door omstandigheden waarop zij onvoldoende invloed kan uitoefenen en/of wanneer de beheerder besluit tot opheffing of samenvoeging van beleggingsfondsen. Het deel van de premie dat in het te beëindigen beleggingsfonds zou worden aangewend zal dan in het door Nationale-Nederlanden aan te wijzen beleggingsfonds worden aangewend. Maar bij het beleggingsconcept Zelf Beleggen kan de verzekerde ook gebruik maken van zijn bevoegdheid zoals vermeld in 6.4.2 en in plaats daarvan een ander beleggingsfonds aanwijzen.

6.7.2 Nationale-Nederlanden stelt de verzekerde ten minste 30 dagen voor de datum waarop de wijziging zal ingaan, schriftelijk op de hoogte van de in het vorige lid bedoelde wijziging. Als de verzekerde de in het te beëindigen beleggingsfonds aangehouden participaties nog vóór de datum waarop de wijziging zal ingaan, wil omzetten in participaties van een ander – door hem aan te wijzen – beleggingsfonds, kan hij dat doen door gebruik te maken van bevoegdheid die in artikel 6.8 is beschreven. De verzekerde moet zo'n omzetting schriftelijk aan Nationale-Nederlanden kenbaar maken.

6.7.3 Bij een wijziging zoals bedoeld in dit artikel zijn geen omzettingkosten verschuldigd.

Artikel 6.8 Recht van omzetting (switchen)

6.8.1 Als de verzekerde gekozen heeft voor het beleggingsconcept Zelf Beleggen, heeft hij, tot de

verzekering eindigt, het recht de in een bepaald beleggingsfonds voor de verzekering aangehouden participaties geheel of gedeeltelijk te laten omzetten in participaties in één of meer andere beleggingsfondsen. Dit wordt ook wel switchen genoemd. (De verzekering eindigt op de pensioendatum van de verzekerde of bij eerder overlijden van de verzekerde.)

6.8.2 Een omzettingsverzoek moet schriftelijk aan Nationale-Nederlanden worden toegestuurd. Bij de omzetting wordt gerekend met de participatiewaarden en de aankooprijzen per de dag die omschreven is in 6.8.3. De omzetting gebeurt op de manier die omschreven is in 6.8.4.

6.8.3 De in dit artikel bedoelde omzetting ('switch') zal worden uitgevoerd tegen de participatiewaarden respectievelijk aankooprijzen die gelden op:

- a** de eerste werkdag na de werkdag waarop Nationale-Nederlanden het omzettingsverzoek heeft ontvangen op haar hoofd kantoor. Voorwaarde is dat het verzoek uiterlijk is ontvangen om 11.59 uur a.m. (of een eerder tijdstip dat door Nationale-Nederlanden is vastgesteld, wat per beleggingsfonds kan verschillen); of
- b** de tweede werkdag na de dag waarop Nationale-Nederlanden het omzettingsverzoek op haar hoofdkantoor heeft ontvangen
 - op een werkdag ná 11.59 uur a.m.; of
 - ná het eerdere tijdstip voor het betrokken fonds, of
 - op een niet-werkdag

Als de verzekerde in zijn verzoek een omzetting (switch) heeft aangegeven per een dag die in de toekomst ligt, dan zal de switch plaatsvinden tegen de participatiewaarden die gelden op

- de dag die de verzekerde heeft opgegeven, als dat een werkdag is
- de werkdag die volgt op de dag die de verzekerde heeft opgegeven, als de opgegeven dag geen werkdag is

Voorwaarde voor een switch per een opgegeven dag die in de toekomst ligt is dat er tussen de ontvangstdatum van het verzoek en de switchdatum minimaal twee werkdagen liggen. Als de switchdatum eerder ligt, dan wordt de switch uitgevoerd volgens de bepalingen onder a en b.

6.8.4 De in dit artikel bedoelde switch vindt plaats door de 'omzettingswaarde' van de om te zetten participaties aan te wenden voor aankoop van participaties in andere beleggingsfondsen. Deze 'omzettingswaarde' is

gelijk aan de waarde van de om te zetten participaties berekend tegen de participatiewaarde, verminderd met de 'omzettingkosten' die aan Nationale-Nederlanden verschuldigd zijn. De omzettingwaarde wordt aangewend voor participaties tegen de aankooprijzen daarvan.

6.8.5 Nationale-Nederlanden heeft het recht om beperkingen aan te brengen wat betreft het maximum aantal beleggingsfondsen en de soort beleggingsfondsen waar naar kan worden omgezet. Zij kan dergelijke beperkingen ook weer wijzigen.

6.8.6 Nationale-Nederlanden heeft het recht om de switch uit te voeren per een andere datum dan omschreven is in 6.8.3 als zij daartoe wordt genoodzaakt door omstandigheden waarop zij geen of onvoldoende invloed heeft.

6.8.7 Eenmaal per verzekeringsjaar kan omgezet worden zonder dat de in 6.8.4 bedoelde omzettingkosten verschuldigd zijn. Voor elke volgende omzetting in hetzelfde verzekeringsjaar zal Nationale-Nederlanden wel omzettingkosten in rekening brengen.

6.8.8 Als de verzekerde gekozen heeft voor het beleggingsconcept Balans Beleggen, zal Nationale-Nederlanden switchen van participaties in het ene voor dat concept aangehouden beleggingsfonds (of combinatie van fondsen) naar het andere in dat concept aangehouden fonds (of combinatie van fondsen), op een moment dat afhankelijk is van de toekomstige duur tot de pensioendatum. De verzekerde en de verzekeringnemer hebben hierop geen invloed.

6.8.9 Als Nationale-Nederlanden dat nodig vindt in het belang van de gezamenlijke verzekeringnemers en begunstigden, kan zij bij het beleggingsconcept Zelf Beleggen het recht van omzetting (switchen) van aangehouden participaties in beleggingsfondsen opschorten. Opschorting van dit recht geeft geen recht op schadevergoeding.

Artikel 6.9 Garantiekapitaal

6.9.1 Bij het beleggingsconcept Zelf Beleggen geldt er een tweeledige garantie voor de uitkering op basis van de in het Rente Fonds, InterRente Fonds en EuropaRente Fonds (hierna ook wel aangeduid met 'rentefondsen') samen geïnvesteerde premies. In 6.9.2 wordt een

algemene oprentingsgarantie beschreven. In 6.9.3 wordt het op de polis genoemde garantiebedrag op de einddatum behandeld, dat op grond van de algemene oprentingsgarantie zal worden bereikt als de verzekering tot de einddatum niet gewijzigd wordt.

6.9.2 Onder voorwaarde dat minstens gedurende tien aaneengesloten jaren alle verschuldigde premies zijn voldaan en er in die periode ook voortdurend premies zijn geïnvesteerd in de rentefondsen, garandeert Nationale-Nederlanden dat de uitkering op basis van de in deze rentefondsen tezamen geïnvesteerde premies op het moment van afkoop of op de einddatum, minstens gelijk is aan:

- a de som van de in die rentefondsen met 3% samengestelde interest tot die datum opgerente aangewende premies en omzettingwaarden als bedoeld in 6.8.4 (voorzover deze omzettingwaarden afkomstig zijn van andere participaties dan die van deze rentefondsen of van winstdelende eenheden); verminderd met:
- b de som van de op gelijke wijze opgerente bedragen die – door middel van verkoop van voor de verzekering uitstaande participaties in die rentefondsen – aan de verzekering zijn onttrokken.

Van een sub b genoemde onttrekking is sprake bij kostenonttrekkingen als bedoeld in 6.6, bij omzetting (switchen) van participaties vanuit rentefondsen naar andere fondsen, alsmede bij verval van de verzekering door uitgaande waardeoverdracht of bij afkoop van een klein pensioen. De in dit lid bedoelde garantie geldt dus uitsluitend bij beëindiging van de verzekering (zoals bij afkoop of op de einddatum). Tijdens de looptijd van de verzekering (dus ook bij kostenonttrekkingen en switchen) wordt altijd uitgegaan van de werkelijke participatiewaarde van de betrokken rentefondsen.

6.9.3 De in 6.9.2 bedoelde uitkering op basis van de in de rentefondsen geïnvesteerde premies is op de einddatum van de verzekering minstens gelijk aan het op de polis (in de garantieclausule) genoemde garantiebedrag. Deze garantie geldt uitsluitend wanneer aan alle voorwaarden van 6.9.2 en aan alle navolgende voorwaarden is voldaan

- a Alle premies moeten vanaf de ingangsdatum ongewijzigd op de vervaldagen worden voldaan.
- b De premie die volgens de verdeelsleutel in rentefondsen moet worden belegd, dient tijdens de gehele looptijd van de verzekering ongewijzigd te blijven.

- c Er worden geen participaties uit rentefondsen naar andere fondsen geswitcht.
- d Er zullen geen onttrekkingen uit rentefondsen plaatsvinden, anders dan bedoeld in 6.6.

6.9.4 Wanneer niet aan de in 6.9.3 genoemde voorwaarden wordt voldaan, of bij een verschuiving van de einddatum (bijvoorbeeld als gevolg van een gewijzigde pensioendatum), zal Nationale-Nederlanden tot herberekening van het op de polis genoemde garantiebedrag overgaan.

Paragraaf 7 Afkoop en premievrijmaking

Artikel 7.1 Afkoop en premievrijmaking

7.1.1 Als afkoop is toegestaan, bepaalt Nationale-Nederlanden de afkoopwaarde volgens de bij haar gebruikelijke regels. In die regels wordt rekening gehouden met de kosten die Nationale-Nederlanden voor de verzekering heeft gemaakt, maar die nog niet verrekend zijn. Als dat wettelijk noodzakelijk is, wordt rekening gehouden met sekseneutraliteit. Bij de vaststelling van de afkoopwaarde van een beleggingsverzekering houdt Nationale-Nederlanden rekening met de waarde van de voor de verzekering aangehouden participaties.

7.1.2 De waarde bij premievrijmaking wordt bepaald volgens de regels die bij Nationale-Nederlanden gebruikelijk zijn. In die regels wordt rekening gehouden met de kosten die Nationale-Nederlanden voor de verzekering gemaakt heeft maar die nog niet verrekend zijn.

7.1.3 De afkoopwaarde en de waarde bij premievrijmaking worden bepaald op basis van de verkoopprijs per de werkdag ná de dag waarop Nationale-Nederlanden op haar hoofdkantoor het schriftelijk verzoek om afkoop of premievrijmaking heeft ontvangen. Nationale-Nederlanden moet dat verzoek op een werkdag uiterlijk om 11.59 uur a.m. hebben ontvangen, of op een eerder tijdstip dat voor een beleggingsfonds is vastgesteld. Als Nationale-Nederlanden dat verzoek niet op tijd op een werkdag ontvangt (of op een niet-werkdag), dan beschouwt ze het verzoek als te zijn ontvangen op de eerstvolgende werkdag. De verkoopprijs van de daar weer op volgende werkdag wordt dan als basis gebruikt om de waarde te bepalen die hier bedoeld wordt.

7.1.4 Als in het verzoek als bedoeld in het voorgaande lid, een datum van afkoop of premievrijmaking wordt vermeld die is gelegen ná de datum van ontvangst door Nationale-Nederlanden van het verzoek, wordt dat verzoek afgewikkeld op basis van de verkoopprijs die geldt op de eerste werkdag ná de gewenste datum. De bij het verzoek opgegeven datum moet dan ten minste twee werkdagen ná de datum van ontvangst van het verzoek liggen. Wanneer een eerdere datum is aangegeven wordt het verzoek uitgevoerd conform het voorgaande lid.

Artikel 7.2 Verrekening van kosten na premievrijmaking

Nadat de verzekering premievrij gemaakt is, worden periodiek op de voor de verzekering aangehouden participaties de dan nog verschuldigde kosten in mindering gebracht. De negatieve overlijdensrisicopremie ('leven-bonus') wordt nog periodiek bijgeschreven. Bij omzettingen (switches) worden in voorkomend geval ook switchkosten in rekening gebracht.

Paragraaf 8 Slotbepalingen

Artikel 8.1 Wijziging rechtsverhouding

De uitoefening van de in paragraaf 5 bedoelde rechten, en iedere (andere) wijziging van de verzekering, kan tegen Nationale-Nederlanden alleen worden ingeroepen nadat Nationale-Nederlanden daarover op haar hoofdkantoor een schriftelijke mededeling respectievelijk een schriftelijk verzoek over de wijziging (met eventueel benodigde stukken) heeft ontvangen. Nationale-Nederlanden zal iedere wijziging vastleggen door middel van een of meer aanhangsels bij de polis of in een vervangende polis. Voor het bestaan en de inhoud van de uit de verzekering voortvloeiende rechtsverhouding(en) is de administratie van Nationale-Nederlanden bepalend. De belanghebbende kan wel schriftelijk tegenbewijs leveren.

Artikel 8.2 Verloren gegane of vernietigde polis

8.2.1 Een polis die verloren is gegaan of vernietigd is, kan door Nationale-Nederlanden worden vervangen na een schriftelijk verzoek van de verzekeringnemer. Nationale-Nederlanden kan hierbij voorwaarden stellen en een kostenvergoeding vragen. Door afgifte van

een vervangende polis wordt de te vervangen polis waardeloos.

8.2.2 Een overeenkomstige regeling geldt voor de afgifte van andere afschriften, die dan evenveel bewijskracht hebben als het stuk waarvoor zij in de plaats treden.

Artikel 8.3 Bewijs

8.3.1 Als zij de polis en/of de algemene of bijzondere voorwaarden wijzigt, zal Nationale-Nederlanden een vervangende of aanvullende polis respectievelijk vervangende of aanvullende voorwaarden afgeven. Voor de inhoud van de door Nationale-Nederlanden afgegeven polis en voorwaarden is alleen de administratie van Nationale-Nederlanden bepalend. De polis inclusief de algemene en bijzondere voorwaarden geldt als volledig bewijs van de verzekeringsovereenkomst tegenover de verzekeringnemer en ieder ander die bij deze verzekering belang heeft. Dit geldt niet als er schriftelijk tegenbewijs is.

8.3.2 Waar deze voorwaarden voor het uitoefenen van rechten of het voldoen aan verplichtingen een schriftelijk verzoek of schriftelijke mededeling van een bij de verzekering belanghebbende verlangen, wordt daaronder verstaan een geschrift waarop de belanghebbende persoonlijk zijn handtekening heeft geplaatst. Een dergelijk ondertekend geschrift kan per post of per fax worden verzonden. Elk ander communicatiemedium is uitgesloten, tenzij Nationale-Nederlanden heeft aangegeven dat hiervan gebruik kan worden gemaakt; in het laatste geval kan Nationale-Nederlanden aan het gebruik voorwaarden verbinden.

8.3.3 Waar deze voorwaarden of de polis aan Nationale-Nederlanden het recht geeft of de verplichting oplegt om een bericht aan een bij de verzekering belanghebbende te zenden om een rechtsgevolg teweeg te brengen, kan zij volstaan met de verzending van een niet-aangetekend stuk. Nationale-Nederlanden is bevoegd een kennisgeving van andere aard te verzenden (bijvoorbeeld per fax of e-mail) als de belanghebbende het desbetreffende faxnummer of e-mailadres aan Nationale-Nederlanden kenbaar heeft gemaakt. Nationale-Nederlanden kan zich bij de verzending van het bericht houden aan het laatste (e-mail)adres of faxnummer dat de belanghebbende

schriftelijk aan haar heeft opgegeven (of heeft laten opgeven).

8.3.4 Als bewijs dat een bericht verstuurd is, geldt het volgende:

- Bij verzending per post of koerier: de kopie die bij Nationale-Nederlanden aanwezig is.
- Bij verzending per fax: het originele document.
- Bij verzending met een ander middel: een kopie of een (gecomprimeerde) back-up samen met het document waaruit de gegevensoverdracht blijkt.
- Bij verzending vanuit de geautomatiseerde administratie: de in de administratiesystemen vastgelegde vervaardiging van dat bericht.

8.3.5 Naast de in de wet vermelde bewijsmiddelen gelden ook als volledig bewijs in het voordeel van Nationale-Nederlanden documenten die op (elektronische) gegevensdragers opgeslagen of overgebracht zijn.

8.3.6 Stukken die zijn ingeleverd, zijn eigendom van Nationale-Nederlanden. Nationale-Nederlanden mag de ingeleverde (bewijs)stukken als haar eigendom behouden. Als uit de verzekering meer dan één uitkering voortvloeit, behoudt Nationale-Nederlanden pas bij de laatste uitkering de polis als haar eigendom.

Artikel 8.4 Persoonsgegevens

8.4.1 De persoonsgegevens die aan Nationale-Nederlanden worden verstrekt, worden verwerkt ten behoeve van het aangaan en uitvoeren van de verzekeringsovereenkomst; voor het uitvoeren van marketingactiviteiten; ter voorkoming en bestrijding van fraude jegens financiële instellingen; voor statistische analyse en om te kunnen voldoen aan wettelijke verplichtingen.

8.4.2 Nationale-Nederlanden mag telefoongesprekken opnemen om die opnamen te gebruiken voor trainingen en coaching.

Artikel 8.5 Informatie aan echtgenoot/partner

Nationale-Nederlanden is bevoegd de echtgenoot of partner van een verzekerde te informeren over de rechten die deze kan ontlenen aan de pensioenverzekering na scheiding of ontbinding van de partnerrelatie.

Artikel 8.6 Renseignering

8.6.1 Als Nationale-Nederlanden meent dat dit nodig is op grond van verzekeringsvoorschriften, zal zij informatie over de bij haar gesloten verzekeringen geven aan de in die voorschriften aangegeven instanties.

8.6.2 Nationale-Nederlanden is niet aansprakelijk voor de manier waarop zij uitvoert wat in het vorige lid staat.

Artikel 8.7 Toepasselijk recht; klachtenregeling; bevoegde rechter

8.7.1 Op de verzekering en de daarmee samenhangende rechtsverhoudingen is Nederlands recht van toepassing.

8.7.2 Klachten en geschillen die betrekking hebben op de bemiddeling, totstandkoming en uitvoering van deze verzekeringsovereenkomst kunnen worden voorgelegd aan de directie van Nationale-Nederlanden. Als een belanghebbende het niet eens is met het oordeel van Nationale-Nederlanden, kan hij/zij zich ook wenden tot het Klachteninstituut Financiële Dienstverlening in Den Haag. Als de belanghebbende geen gebruik maakt van deze klachtenbehandelingsmogelijkheden, kan hij/zij het geschil voorleggen aan de bevoegde rechter.

8.7.3 Als er geen wettelijke voorschriften zijn die een andere rechter als bevoegd aanwijzen, is de Rechtbank in Rotterdam bevoegd om te oordelen over geschillen die in verband met de verzekering en de daarmee samenhangende rechtsverhoudingen mochten ontstaan.

Artikel 8.8 Herziening voorwaarden

8.8.1 Als wettelijke voorschriften – waaronder begrepen aanwijzingen in welke vorm dan ook van een toezichthouder – of uitzonderlijke omstandigheden daartoe naar het oordeel van Nationale-Nederlanden aanleiding geven, heeft Nationale-Nederlanden het recht de voor de verzekering geldende tarieven en/of voorwaarden en bloc dan wel groepsgewijze te herzien. Onder uitzonderlijke omstandigheden worden verstaan buiten Nationale-Nederlanden gelegen omstandigheden die qua gevolgen voor Nationale-Nederlanden vergelijkbaar kunnen zijn met de gevolgen verbonden aan terrorisme of oorlog en die naar het oordeel van Nationale-Nederlanden een voortdurende ongewijzigde dekking van het risico onverantwoord maken; hieronder zijn niet begrepen de door Nationale-Nederlanden

toe te passen rekenrente of de hoogte van de beleggingsopbrengsten. De gevolgen van indexering worden niet gezien als herziening van tarieven en/of voorwaarden.

8.8.2 Een dergelijke herziening gaat in op een door Nationale-Nederlanden vastgestelde datum.

8.8.3 Nationale-Nederlanden kondigt de voorgenomen herziening individueel dan wel – indien andere mogelijkheden redelijkerwijze ontbreken – door middel van een advertentie in een landelijk verschijnend dagblad vooraf aan.

8.8.4 De verzekeringnemer heeft het recht de aanpassing aan de nieuwe tarieven en/of voorwaarden te weigeren als deze aanpassing leidt tot premieverhoging en/of beperking van dekking. Geen recht van weigering bestaat als voor de verzekering geen premies meer verschuldigd zijn.

8.8.5 Als de verzekeringnemer van het in 8.8.4 omschreven recht gebruik maakt, moet hij Nationale-Nederlanden daarvan schriftelijk kennis geven vóór het einde van een termijn van één maand na de in 8.8.2 bedoelde datum van herziening. Daarna is – per de in 8.8.2 bedoelde datum van herziening – de verzekering:

- a** gewijzigd in een premievrije verzekering overeenkomstig artikel 5.3 als de verzekering premievrije waarde heeft;
- b** vervallen als de verzekering geen premievrije waarde heeft.

8.8.6 Heeft de verzekeringnemer geen gebruik gemaakt van het in 8.8.4 omschreven recht, dan wordt hij geacht met de aanpassing in te stemmen. In dat geval wordt de verzekering voortgezet met toepassing van de nieuwe tarieven en/of voorwaarden.

Artikel 8.9 Verjaring

Niet opgevorderde pensioentermijnen vervallen niet zolang de gerechtigde in leven is. In dit kader wordt een kapitaaluitkering waarvoor pensioen aangekocht moet worden, geacht op de expiratiedatum tegen de dan gangbare tarieven te zijn aangewend voor pensioen(en) zonder dat individuele keuzemogelijkheden zijn toegepast.

Aanhangsel (bedoeld in 2.4.4.1) samenvatting protocol afwikkeling claims

De Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorismeschaden (verder te noemen NHT) kent een maximaal uit te keren bedrag per jaar. Deze uitkeringscapaciteit is nu vastgesteld op 1 miljard euro. In het 'Protocol afwikkeling claims' van de NHT wordt bepaald hoe deze maximum uitkeringscapaciteit wordt verdeeld over de gedupeerden. De bepalingen in het Protocol zijn dus ook voor u van belang. Dit document is een samenvatting van het 'Protocol afwikkeling claims' van de NHT. Aan deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend. De volledige tekst van het Protocol Afwikkeling Claims vindt u op de website www.terrorisneverzekerd.nl, of kunt u opvragen bij uw verzekeraar of uw assurantieadviseur.

Samenvatting procedure

Onder schadegeval wordt verstaan iedere 'verwezenlijking van het terrorismerisico' waardoor recht op uitkering bij gedupeerden kan ontstaan. Wat onder terrorisme wordt verstaan, kunt u lezen in het Clausuleblad. Met schade door terrorisme wordt zowel daadwerkelijke schade aan personen en goederen bedoeld, als overig recht op uitkering, zoals bijvoorbeeld na overlijden. Als u een claim indient die is veroorzaakt door terrorisme, dan geldt de volgende procedure:

- U meldt de claim – net als altijd – zo snel mogelijk bij uw verzekeraar.
- Verzekeraars zorgen ervoor dat alle binnenkomende meldingen bij de NHT worden ingediend.

De NHT verzamelt alle claims en bepaalt zo spoedig mogelijk na ontvangst of er inderdaad sprake is van een terroristische daad zoals gedefinieerd in het Clausuleblad.

Terrorisme van welk jaar?

Omdat de NHT per jaar een maximumbedrag beschikbaar heeft voor uitkeringen aan de gevolgen van terrorisme, is het belangrijk dat wordt vastgesteld in welk jaar de terroristische daad heeft plaatsgevonden. Als het zeker of waarschijnlijk is dat de terroristische daad in jaar X heeft plaatsgevonden dan wordt de terroristische daad aan jaar X toegerekend. Er kan sprake zijn van een reeks van terroristische daden die met elkaar samenhangen, maar in verschillende jaren zijn gepleegd. In dat geval wordt de terroristische daad toegerekend aan het jaar waarin de eerste daad van de

reeks is gepleegd. Een reeks eindigt in ieder geval als er meer dan 6 maanden tussen de daden liggen.

Vaststelling uitkeringspercentage en vergoeding

Bij de NHT worden de bedragen van alle bekende en verwachte claims bij elkaar opgeteld. Op basis hiervan zal de NHT een begroting bekend maken of het maximaal beschikbare bedrag voldoende is om de claims volledig uit te keren. Het kan zijn dat de NHT verwacht dat de omvang van het totaal aantal claims hoger zal uitvallen dan de maximum uitkeringscapaciteit. In dat geval stelt de NHT een (voorlopig) uitkeringspercentage vast. Dit percentage is gelijk voor alle gedupeerden. De NHT kan ook beslissen om alle claims meteen te vergoeden.

NB: Betaling aan u als verzekerde geschiedt door Nationale-Nederlanden. U heeft geen contact met de NHT.

Definitieve afwikkeling van claims

Er bestaan enkele termijnen waar de NHT zich aan zal houden:

- Zo spoedig mogelijk nadat is vastgesteld dat het om een terroristische daad gaat, stelt de NHT de eerste begroting vast. Op basis van deze begroting wordt een eerste uitkeringspercentage vastgesteld.
- Daarna volgt telkens uiterlijk na 6 maanden een volgende begroting met eventueel een nieuw uitkeringspercentage.
- Uiterlijk twee jaar na de eerste begroting bepaalt de NHT het definitieve uitkeringspercentage.

Een nieuwe begroting kan leiden tot een hoger uitkeringspercentage. Dan zal nabetaling plaatsvinden voor alle op dat moment bekende claims. Als een nieuwe begroting leidt tot een lager uitkeringspercentage, dan wordt van de gedane uitkeringen echter niets teruggevorderd. Het nieuwe percentage geldt dan alleen voor die claims die pas zijn aangemeld na het bekendmaken van het voorafgaande percentage.

Hoofdstuk 2 Voorwaarden voor vrijstelling van premiebetaling bij arbeidsongeschiktheid

Paragraaf 1 Begripsomschrijving

Artikel 1.1 Begripsomschrijving arbeidsongeschiktheid

- a** Van arbeidsongeschiktheid is alleen sprake indien er in directe relatie tot ziekte, gebreken, zwangerschap of bevalling, objectief medisch vast te stellen stoornissen bestaan, waardoor de verzekerde geheel of gedeeltelijk niet in staat is om met arbeid die voor zijn krachten en bekwaamheden is berekend en die met het oog op opleiding en vroeger beroep in billijkheid van hem kan worden verwacht, te verdienen wat vergelijkbare, lichamelijk en psychisch gezonde personen met soortgelijke opleiding met arbeid gewoonlijk verdienen.
- b** Nationale-Nederlanden stelt het bestaan van de stoornissen vast aan de hand van rapportage van door haar aangewezen deskundigen.
- c** Stoornissen waarvoor medisch geen oorzakelijke factor is aangetoond of aannemelijk gemaakt, worden beschouwd als niet objectief medisch vast te stellen.
- d** Indien en voor zolang er sprake is van arbeidsongeschiktheid, zal de mate daarvan en de periode waarover deze zal gelden door Nationale-Nederlanden worden vastgesteld aan de hand van gegevens van door haar aangewezen medische en andere deskundigen.
- e** Bij het vaststellen van de mate van arbeidsongeschiktheid zal geen rekening worden gehouden met de verminderde gelegenheid tot het verkrijgen van arbeid.

Paragraaf 2 Omschrijving van de dekking

Artikel 2.1 Ingang en verval van de dekking; uitsluitingen

2.1.1 De dekking van het recht op premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid gaat in op de ingangsdatum van de hoofdverzekering waarop de premievrijstelling betrekking heeft, of op de latere datum die in de polis vermeld is als ingangsdatum van deze aanvullende

dekking. De dekking van arbeidsongeschiktheidsrisico gaat niet in als de verzekerde al arbeidsongeschikt is:

- op of vóór de ingangsdatum van deze aanvullende dekking;
- vóór de dag waarop Nationale-Nederlanden schriftelijk verklaard heeft dat zij het arbeidsongeschiktheidsrisico in dekking heeft genomen; en/of
- vóór de dag waarop Nationale-Nederlanden de eerste premie voor deze verzekering heeft ontvangen.

2.1.2 De dekking van het recht op premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid vervalt zodra de hoofdverzekering en/of deze aanvullende dekking vervalt.

2.1.3 Premievrijstelling of een verhoging daarvan wordt niet toegekend als de arbeidsongeschiktheid of de toeneming daarvan, geheel of gedeeltelijk, direct of indirect een gevolg is van:

- a** opzet of grove schuld van de verzekerde of van iemand die bij de verzekering belang heeft;
- b** een gewapend conflict, burgeroorlog, opstand, binnenlandse onlusten, oproer en munitie, dan wel door een of meer van die toestanden of gebeurtenissen is bevorderd;
- c** atoomkernreacties onverschillig hoe zij zijn ontstaan. Deze uitsluiting geldt niet met betrekking tot voorvallen veroorzaakt door radioactieve nucliden die zich buiten een kerninstallatie bevinden en gebruikt worden of bestemd zijn om te worden gebruikt voor industriële, commerciële, landbouwkundige, medische, wetenschappelijke of onderwijskundige doeleinden of niet-militaire beveiligingsdoeleinden, mits er een door enige overheid afgegeven vergunning (voor zover vereist) van kracht is voor vervaardiging, gebruik, opslag en het zich ontdoen van radioactieve stoffen. Onder 'kerninstallatie' wordt verstaan een kerninstallatie als bedoeld in de Wet aansprakelijkheid kernongevallen (Staatsblad 1979-225), alsmede een kerninstallatie aan boord van een vaartuig.

Premievrijstelling wordt niet toegekend als de verzekerde bij het sluiten van de verzekering – verhogingen daaronder begrepen – recht heeft op een uitkering krachtens de WIA, de WAO of een andere wettelijke arbeidsongeschiktheidsregeling.

Evenmin bestaat recht op premievrijstelling als de verzekerde binnen een jaar na de ingangsdatum van de verzekering arbeidsongeschikt wordt als gevolg

van ziekte (zwangerschap en bevalling zijn hiermee niet gelijkgesteld) of gebreken die al bestonden en geconstateerd waren op de oorspronkelijke ingangsdatum van de verzekering.

2.1.4 Op de verzekering kunnen bepalingen van toepassing zijn die betrekking hebben op beperkingen in het arbeidsongeschiktheidsrisico in het eerste verzekeringsjaar. In dat geval wordt alleen dekking verleend voor arbeidsongeschiktheid die voortkomt uit ziekte of gebreken die ontstaan zijn in het eerste verzekeringsjaar als die ziekte of gebreken het gevolg zijn van een ongeval in het eerste verzekeringsjaar. Het begrip ongeval is omschreven in hoofdstuk 4. In het geval de ingangsdatum van het eerste verzekeringsjaar niet wordt gerekend vanaf de ingangsdatum van de verzekering maar vanaf een latere datum, zal Nationale-Nederlanden dit communiceren. De ingangsdatum van het eerste verzekeringsjaar voor dit doel wordt dan in de polis aangegeven onder Ingangsdatum carenzperiode.

2.1.5 De voorwaarden over terrorisierisico zijn ook van toepassing op de dekking van het arbeidsongeschiktheidsrisico.

Artikel 2.2 Het recht op premievrijstelling

2.2.1 Als de verzekerde arbeidsongeschikt wordt nadat volgens 2.1.1 de dekking van het arbeidsongeschiktheidsrisico is ingegaan, kent Nationale-Nederlanden recht toe op gehele of gedeeltelijke premievrijstelling. Daarbij past zij de voorwaarden toe die hierna staan.

2.2.2 De premievrijstelling gaat in op de premieervaldag die samenvalt met of als eerste volgt op de dag waarop de verzekerde gedurende 104 weken onafgebroken ten minste 15% arbeidsongeschikt is geweest. De verzekerde moet op dat moment ook minimaal arbeidsongeschikt zijn voor het laagste percentage dat onder 2.2.7 is aangegeven voor klasse 2. Verder moet het verzoek om premievrijstelling bij Nationale-Nederlanden tijdig zijn ingediend. Van tijdige melding is sprake wanneer Nationale-Nederlanden het schriftelijk verzoek om premievrijstelling op haar hoofdkantoor heeft ontvangen uiterlijk één jaar na het verstrijken van de hiervoor bedoelde periode van 104 weken.

2.2.3 Als de melding later plaatsvindt, zal Nationale-Nederlanden beoordelen of zij nog voldoende kan vaststellen dat er sprake is van arbeidsongeschiktheid, vanaf wanneer, en in welke mate. Als zij dit kan beoordelen, gaat de premievrijstelling met terugwerkende kracht in op de datum die in 2.2.2 is aangegeven. Als Nationale-Nederlanden bij late melding van de arbeidsongeschiktheid niet voldoende in staat is de arbeidsongeschiktheid over het verleden te beoordelen, bepaalt zij vanaf wanneer de premievrijstelling geldt. Dit zal in de regel zijn de dag die ligt één jaar voor de melding.

2.2.4 Voor het bepalen van de in 2.2.2 bedoelde periode van onafgebroken arbeidsongeschiktheid (van ten minste 15%) worden perioden van arbeidsongeschiktheid samengeteld als zij elkaar met een onderbreking van minder dan vier weken opvolgen. Als de verzekerde gedurende een aaneengesloten periode van vier weken of langer minder dan 15% arbeidsongeschikt is geweest, moet hij daarna opnieuw voldoen aan het in 2.2.2 bepaalde.

2.2.5 Een toegekend recht op premievrijstelling wordt herzien respectievelijk beëindigd op de premieervaldag die samenvalt met of als eerste volgt op de dag waarop een omstandigheid zich voordoet die daartoe aanleiding geeft respectievelijk waarop niet meer aan de gestelde voorwaarden wordt voldaan.

2.2.6 Geen premievrijstelling wordt toegekend voor een verhoging van de premie na het intreden van de arbeidsongeschiktheid die tot het toekennen (van een verhoging) van de premievrijstelling aanleiding heeft gegeven.

2.2.7 Het percentage van de premievrijstelling van de te betalen premie wordt als volgt bepaald:

Indien sprake is van verzekering volgens het drieklassensysteem:

klasse	mate van arbeidsongeschiktheid	percentage van de premievrijstelling
1	minder dan 45%	0
2	45 tot 80%	50
3	80% of meer	100

Indien sprake is van verzekering volgens het zevenklassensysteem:

klasse	mate van arbeidsongeschiktheid	percentage van de premievrijstelling
1	minder dan 25%	0
2	25 tot 35%	30
3	35 tot 45%	40
4	45 tot 55%	50
5	55 tot 65%	60
6	65 tot 80%	72,5
7	80% of meer	100

2.2.8 Als gedeeltelijke premievrijstelling is toegekend en het niet premievrijgestelde deel van de verzekering daarna premievrij wordt gemaakt (bijvoorbeeld wegens einde van het dienstverband), dan blijft recht bestaan op premievrijstelling voor het nominale bedrag van het al vrijgestelde premiegedeelte zolang de klasse van arbeidsongeschiktheid ongewijzigd blijft bestaan. Vermindert vervolgens de mate van arbeidsongeschiktheid tot een percentage dat valt in klasse 1, dan vervalt de premievrijstelling. Neemt de mate van arbeidsongeschiktheid toe nadat de verzekering premievrij is geworden, dan ontstaat geen recht meer op (toename van het bedrag van de nominale) premievrijstelling.

Paragraaf 3 Verplichtingen en gevolgen van niet-nakomen daarvan

Artikel 3.1 Verplichtingen

3.1.1 De verzekeringnemer en/of de verzekerde moet Nationale-Nederlanden direct schriftelijk op de hoogte stellen van elke wijziging of uitbreiding van het beroep van de verzekerde en/of van de daarvoor te verrichten werkzaamheden. Ook de beëindiging van een beroep of werkzaamheden anders dan door arbeidsongeschiktheid moet worden doorgegeven. Hierbij gaat het om wijziging van het beroep of de werkzaamheden zoals van toepassing bij ingang van de dekking van het arbeidsongeschiktheidsrisico en het beroep en de werkzaamheden later tijdens de verzekeringduur.

3.1.2 De verzekeringnemer en/of de verzekerde is in geval van arbeidsongeschiktheid verplicht om alle voorschriften uit deze voorwaarden na te komen.

Daarbij is de verzekeringnemer en/of de verzekerde het volgende verplicht.

- a** De verzekeringnemer en/of de verzekerde moet meewerken aan de uitvoering van deze voorwaarden. Daaronder is begrepen het (doen) verschaffen aan Nationale-Nederlanden en/of aan een door haar in te schakelen deskundige van alle inlichtingen en (officiële) stukken die van belang kunnen zijn voor de vaststelling en het voortduren van de premievrijstelling.
- b** De verzekeringnemer en/of de verzekerde moet Nationale-Nederlanden direct schriftelijk op de hoogte stellen van elke verandering van feiten en omstandigheden die van belang kunnen zijn voor de vaststelling en het voortduren van het recht op premievrijstelling.
- c** De verzekerde is verplicht zich onder behandeling van een arts te stellen en al het mogelijke te doen om zijn revalidatie te bevorderen.

3.1.3 Bij een wijziging of beëindiging van het beroep en/of de werkzaamheden als bedoeld in 3.1.1, heeft Nationale-Nederlanden het recht andere voorwaarden te stellen (waaronder wijziging van de hoogte van de premie die verschuldigd is voor de dekking van het recht op premievrijstelling) of deze dekking te beëindigen. Nationale-Nederlanden zal de verzekeringnemer schriftelijk van de gewijzigde voorwaarden of de beëindiging van de dekking op de hoogte stellen. De verzekeringnemer kan weigeren de gewijzigde voorwaarden te accepteren. Hij moet Nationale-Nederlanden dan schriftelijk laten weten dat hij de dekking van het recht op premievrijstelling wil beëindigen. Dit bericht moet geadresseerd zijn aan het hoofdkantoor van Nationale-Nederlanden en Nationale-Nederlanden moet dit bericht hebben ontvangen binnen een maand na dagtekening van haar mededeling over de gewijzigde voorwaarden. De beëindiging gaat dan in per de dag waarop de gewijzigde voorwaarden van kracht zijn geworden.

3.1.4 Als Nationale-Nederlanden schriftelijk op de hoogte is gesteld van de wijziging of beëindiging van het beroep van de verzekerde of van de daarvoor te verrichten werkzaamheden nadat zij premievrijstelling heeft verleend, blijft alleen recht op premievrijstelling bestaan als de wijziging naar het oordeel van Nationale-Nederlanden:

- a** geen risicoverzwaren inhoudt; of
- b** wel risicoverzwaren inhoudt, maar dit slechts zou hebben geleid tot toepassing van bijzondere

voorwaarden en/of verhoging van de premie voor de onderhavige dekking. In dat geval zal premievrijstelling plaatsvinden:

- met inachtneming van die bijzondere voorwaarden, en/of
- in de mate als de voor de onderhavige dekking verschuldigde premie zich verhoudt tot de premie die als gevolg van de risicoverzwaarings voor deze dekking verschuldigd zou zijn geweest.

Als de risicoverzwaarings zodanig is dat Nationale-Nederlanden de dekking van het arbeidsongeschiktheidsrisico niet zou hebben voortgezet als zij van deze feiten en omstandigheden op de hoogte zou zijn gesteld voordat er sprake was van arbeidsongeschiktheid, dan vervalt op het tijdstip van risicoverzwaarings van rechtswege de dekking van het recht op premievrijstelling. Een al toegekend recht op premievrijstelling wordt hierdoor niet aangetast.

Artikel 3.2 Gevolgen van niet-nakomen van verplichtingen

3.2.1 Als de verzekeringnemer en/of de verzekerde hun verplichtingen uit deze voorwaarden niet, niet tijdig of niet behoorlijk nakomen, wordt een al toegekende premievrijstelling beëindigd of wordt geen (hogere) premievrijstelling toegekend.

3.2.2 Als premievrijstelling niet of op een lager percentage zou zijn toegekend wanneer de verzekeringnemer en/of de verzekerde aan al hun verplichtingen zouden hebben voldaan, dan is Nationale-Nederlanden bevoegd (het betreffende deel van) de premie alsnog te vorderen of te verrekenen.

Paragraaf 4 Vaststelling arbeidsongeschiktheid

Artikel 4.1 Aantonen van arbeidsongeschiktheid

Het bestaan, bestaan hebben en de mate van de arbeidsongeschiktheid moeten ten genoegen van Nationale-Nederlanden worden aangetoond. Nationale-Nederlanden kan verlangen dat de verzekerde zich daartoe laat onderzoeken door één of meer door Nationale-Nederlanden aan te wijzen artsen en/of andere deskundigen.

Artikel 4.2 Controle van arbeidsongeschiktheid

Tijdens de duur van een toegekend recht op premievrijstelling heeft Nationale-Nederlanden het recht na

te gaan of de arbeidsongeschiktheid nog bestaat en zo ja, in welke mate. Daarbij kan Nationale-Nederlanden, zo vaak zij dit nodig vindt, verlangen dat de verzekerde zich laat onderzoeken door één of meer door Nationale-Nederlanden aan te wijzen artsen en/of andere deskundigen.

Artikel 4.3 Plaats van onderzoek

De in 4.1 en 4.2 bedoelde onderzoeken moeten in Nederland plaatsvinden, tenzij Nationale-Nederlanden schriftelijk anders te kennen geeft. Uitsluitend de voor de onderzoeken verschuldigde verrichtingskosten zijn voor rekening van Nationale-Nederlanden. Overige kosten, zoals reis- en verblijfskosten, dus niet.

Paragraaf 5 Herziening premie en/of voorwaarden

Artikel 5.1 Herziening

Nationale-Nederlanden heeft het recht de premie en de voorwaarden voor premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid en bloc dan wel groepsgevijs te herzien. Deze herziening wordt voor iedere daarvoor in aanmerking komende verzekering van kracht op een door Nationale-Nederlanden vast te stellen herzieningsdatum. Voor verzekeringen waarvoor al gedeeltelijke premievrijstelling is toegekend, gaat de herziening voor het niet vrijgestelde deel van de premie in op de herzieningsdatum. Voor verzekeringen waarvoor al volledige premievrijstelling is toegekend, zal de herziening echter pas plaats vinden zodra die premievrijstelling is beëindigd. Voor zover en zolang een ten tijde van de herziening reeds toegekende (gedeeltelijke) premievrijstelling ongewijzigd blijft voortbestaan, blijven de onmiddellijk voor het tijdstip van herziening geldende voorwaarden van toepassing op de toegekende premievrijstelling.

Artikel 5.2 Recht van weigering

Nationale-Nederlanden zal de verzekeringnemer over de herziening inlichten. De verzekeringnemer heeft het recht de herziening te weigeren. De weigering dient schriftelijk te geschieden en binnen 40 dagen na de herzieningsdatum op het hoofdkantoor van Nationale-Nederlanden te zijn ontvangen.

Artikel 5.3 Voortzetting van de verzekering

Als de verzekeringnemer de herziening overeenkomstig het bepaalde in 5.2 weigert te aanvaarden, vervalt één maand na de herzieningsdatum zowel de dekking van het recht op premievrijstelling als de verschuldigdheid van de premie daarvoor. Een premievrijstelling die eerder is toegekend, blijft echter bestaan voor zover en zolang daarop recht bestaat volgens deze voorwaarden. Als daarna de mate van arbeidsongeschiktheid wijzigt, kan dit alleen leiden tot een verlaging of beëindiging van de eerder toegekende premievrijstelling. Het weigeren van een herziening van de premie of de voorwaarden voor premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid heeft tot gevolg dat ook een eventuele verzekering van arbeidsongeschiktheidspensioen vervalt. Als Nationale-Nederlanden binnen 40 dagen na de herzieningsdatum geen schriftelijk bericht van weigering van de verzekeringnemer op haar hoofdkantoor heeft ontvangen, wordt deze geacht met de herziening te hebben ingestemd.

Paragraaf 6 Slotbepaling

Artikel 6.1 Toepasselijkheid voorwaarden van verzekering

De voorwaarden van verzekering van hoofdstuk 1 zijn ook van toepassing op deze aanvullende dekking voor premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid voor zover daar in dit hoofdstuk 2 niet uitdrukkelijk van wordt afgeweken.

Hoofdstuk 3 Voorwaarden voor arbeidsongeschiktheidspensioen

Paragraaf 1 Begripsomschrijving

Artikel 1.1 Begripsomschrijving arbeidsongeschiktheid

a Van arbeidsongeschiktheid is alleen sprake indien er in directe relatie tot ziekte, gebreken, zwangerschap of bevalling, objectief medisch vast te stellen stoornissen bestaan, waardoor de verzekerde geheel of gedeeltelijk niet in staat is om met arbeid die voor zijn krachten en bekwaamheden is berekend en die met het oog op opleiding en vroeger beroep in

billijkheid van hem kan worden verwacht, te verdienen wat vergelijkbare, lichamelijk en psychisch gezonde personen met soortgelijke opleiding met arbeid gewoonlijk verdienen.

- b** Nationale-Nederlanden stelt het bestaan van de stoornissen vast aan de hand van rapportage van door haar aangewezen deskundigen.
- c** Stoornissen waarvoor medisch geen oorzakelijke factor is aangetoond of aannemelijk gemaakt, worden beschouwd als niet objectief medisch vast te stellen.
- d** Indien en voor zolang er sprake is van arbeidsongeschiktheid, zal de mate daarvan en de periode waarover deze zal gelden door Nationale-Nederlanden worden vastgesteld aan de hand van gegevens van door haar aangewezen medische en andere deskundigen.
- e** Bij het vaststellen van de mate van arbeidsongeschiktheid zal geen rekening worden gehouden met de verminderde gelegenheid tot het verkrijgen van arbeid.

Paragraaf 2 Omschrijving van de dekking

Artikel 2.1 Ingang en verval van de dekking; uitsluitingen

2.1.1 De dekking van het arbeidsongeschiktheidspensioen gaat in op de ingangsdatum van de hoofdverzekering waarnaast dit arbeidsongeschiktheidspensioen verzekerd is, of op de latere datum die in de polis vermeld is als ingangsdatum van deze aanvullende verzekering. De dekking van arbeidsongeschiktheidspensioen gaat niet in als de verzekerde al arbeidsongeschikt is:

- op of vóór de ingangsdatum van deze aanvullende verzekering;
- vóór de dag waarop Nationale-Nederlanden schriftelijk verklaard heeft dat zij het arbeidsongeschiktheidspensioen in dekking heeft genomen; en/of
- vóór de dag waarop Nationale-Nederlanden de eerste premie voor deze verzekering heeft ontvangen.

2.1.2 De dekking van het arbeidsongeschiktheidspensioen vervalt zodra de hoofdverzekering en/of deze aanvullende verzekering vervalt.

2.1.3 Een arbeidsongeschiktheidspensioen of een verhoging daarvan wordt niet toegekend als de arbeids-

ongeschiktheid of de toeneming daarvan, geheel of gedeeltelijk, direct of indirect een gevolg is van:

- a** opzet of grove schuld van de verzekerde of van iemand die bij de verzekering belang heeft;
- b** een gewapend conflict, burgeroorlog, opstand, binnenlandse onlusten, oproer en mouterij, dan wel door een of meer van die toestanden of gebeurtenissen is bevorderd;
- c** atoomkernreacties onverschillig hoe zij zijn ontstaan. Deze uitsluiting geldt niet met betrekking tot voorvallen veroorzaakt door radioactieve nucliden die zich buiten een kerninstallatie bevinden en gebruikt worden of bestemd zijn om te worden gebruikt voor industriële, commerciële, landbouwkundige, medische, wetenschappelijke of onderwijskundige doeleinden of niet-militaire beveiligingsdoeleinden, mits er een door enige overheid afgegeven vergunning (voor zover vereist) van kracht is voor vervaardiging, gebruik, opslag en het zich ontdoen van radioactieve stoffen. Onder 'kerninstallatie' wordt verstaan een kerninstallatie als bedoeld in de Wet aansprakelijkheid kernongevallen (Staatsblad 1979-225), alsmede een kerninstallatie aan boord van een vaartuig.

Geen recht op arbeidsongeschiktheidspensioen bestaat als de verzekerde bij het sluiten van de verzekering – verhogingen daaronder begrepen – recht heeft op een uitkering krachtens de WIA, de WAO of een andere wettelijke arbeidsongeschiktheidsregeling.

Evenmin bestaat recht op arbeidsongeschiktheidspensioen als de verzekerde binnen een jaar na de ingangsdatum van deze aanvullende verzekering arbeidsongeschikt wordt ten gevolge van ziekte (zwangerschap en bevalling zijn hiermee niet gelijkgesteld) of gebreken die al bestonden en geconstateerd waren op de oorspronkelijke ingangsdatum van de verzekering.

2.1.4 Op de verzekering kunnen bepalingen van toepassing zijn die betrekking hebben op beperkingen in het arbeidsongeschiktheidsrisico in het eerste verzekeringsjaar. In dat geval wordt alleen dekking verleend voor arbeidsongeschiktheid die voortkomt uit ziekte of gebreken die ontstaan zijn in het eerste verzekeringsjaar als die ziekte of gebreken het gevolg zijn van een ongeval in het eerste verzekeringsjaar. Het begrip ongeval is omschreven in hoofdstuk 4. In het geval de ingangsdatum van het eerste verzekeringsjaar niet wordt gerekend vanaf de ingangsdatum van de verzekering maar vanaf een latere datum, zal Nationale-Nederlanden

dit communiceren. De ingangsdatum van het eerste verzekeringsjaar voor dit doel wordt dan in de polis aangegeven onder Ingangsdatum carenzperiode.

2.1.5 De voorwaarden over terrorismerisico zijn ook van toepassing op de dekking van het arbeidsongeschiktheidspensioen.

Artikel 2.2 Het recht op arbeidsongeschiktheidspensioen

2.2.1 Als de verzekerde arbeidsongeschikt wordt nadat volgens 2.1.1 de dekking van het arbeidsongeschiktheidspensioen is ingegaan, keert Nationale-Nederlanden het arbeidsongeschiktheidspensioen uit. Daarbij past zij de voorwaarden toe die hierna staan.

2.2.2 Een arbeidsongeschiktheidspensioen gaat in op de dag waarop de verzekerde gedurende 104 weken onafgebroken ten minste 15% arbeidsongeschikt is geweest, en tevens aansluitend arbeidsongeschikt is voor het laagste percentage dat onder 2.2.7 is aangegeven voor klasse 2. De melding dat aan deze voorwaarden is voldaan, moet dan tijdig gedaan zijn aan Nationale-Nederlanden. Van tijdige melding is in ieder geval sprake wanneer Nationale-Nederlanden het schriftelijk verzoek om uitkering van het arbeidsongeschiktheidspensioen op haar hoofdkantoor heeft ontvangen uiterlijk binnen één jaar nadat de hiervoor bedoelde periode van 104 weken is verstreken.

2.2.3 Als de melding later plaatsvindt, zal Nationale-Nederlanden beoordelen of zij nog voldoende kan vaststellen dat er sprake is van arbeidsongeschiktheid, vanaf wanneer, en in welke mate. Als zij dit kan beoordelen, gaat het arbeidsongeschiktheidspensioen met terugwerkende kracht in op de datum die in 2.2.2 is aangegeven. Als Nationale-Nederlanden bij late melding van de arbeidsongeschiktheid niet voldoende in staat is de arbeidsongeschiktheid over het verleden te beoordelen, bepaalt zij vanaf wanneer recht bestaat op arbeidsongeschiktheidspensioen. Dit zal in de regel zijn de dag die ligt één jaar voor de melding.

2.2.4 Voor het bepalen van de in 2.2.2 bedoelde periode van onafgebroken arbeidsongeschiktheid (van ten minste 15%) worden perioden van arbeidsongeschiktheid samengeteld als zij elkaar met een onderbreking van minder dan vier weken opvolgen. Als de verzekerde gedurende een aaneengesloten

periode van vier weken of langer minder dan 15% arbeidsongeschikt is geweest, moet hij daarna opnieuw voldoen aan het in 2.2.2 bepaalde.

2.2.5 Een toegekend arbeidsongeschiktheidspensioen wordt herzien respectievelijk beëindigd op de dag waarop een omstandigheid zich voordoet die daartoe aanleiding geeft respectievelijk waarop niet meer aan de gestelde voorwaarden wordt voldaan.

2.2.6 Het arbeidsongeschiktheidspensioen kan niet worden verhoogd na het intreden van de arbeidsongeschiktheid die tot uitkering van het arbeidsongeschiktheidspensioen aanleiding heeft gegeven.

2.2.7 Het uit te keren arbeidsongeschiktheidspensioen bedraagt onderstaand percentage van het verzekerde arbeidsongeschiktheidspensioen:

Indien sprake is van verzekering volgens het drieklassenstelsel:

klasse	mate van arbeidsongeschiktheid	uitkeringspercentage van het verzekerde arbeidsongeschiktheidspensioen
1	minder dan 45%	0
2	45 tot 80%	50
3	80% of meer	100

Indien sprake is van verzekering volgens het zevenklassensysteem:

klasse	mate van arbeidsongeschiktheid	uitkeringspercentage van het verzekerde arbeidsongeschiktheidspensioen
1	minder dan 25%	0
2	25 tot 35%	30
3	35 tot 45%	40
4	45 tot 55%	50
5	55 tot 65%	60
6	65 tot 80%	72,5
7	80% of meer	100

2.2.8 Indien en zolang het arbeidsongeschiktheidspensioen wordt uitgekeerd, wordt voor deze verzekering geheel of gedeeltelijk vrijstelling van betaling van de premies verleend. De premievrijstelling geldt voor een zodanig gedeelte van de premies als overeenkomt met het uitkeringspercentage van het arbeidsongeschiktheidspensioen.

Als een betaalde premie (gedeeltelijk) betrekking heeft op het tijdvak na de ingang van het arbeidsongeschiktheidspensioen of verhoging van het uit te keren arbeidsongeschiktheidspensioen, dan betaalt Nationale-Nederlanden die geheel of gedeeltelijk terug. Als de verzekerde geen recht meer heeft op arbeidsongeschiktheidspensioen of voor een lager uitkeringspercentage, dan is de verzekeringnemer over het tijdvak daarna tot de eerstvolgende premieevaldag een pro rata premie of een aanvullende pro rata premie verschuldigd.

2.2.9 Wanneer het niet premievrijgestelde deel van de verzekering na ingang van het arbeidsongeschiktheidspensioen premievrij wordt gemaakt (bijvoorbeeld wegens einde van het dienstverband), blijft recht bestaan op het uitgekeerde gedeelte van het arbeidsongeschiktheidspensioen zolang de klasse van arbeidsongeschiktheid ongewijzigd blijft bestaan. Vermindert vervolgens de mate van arbeidsongeschiktheid tot een percentage dat valt in klasse 1, dan vervalt het recht op arbeidsongeschiktheidspensioen. Neemt de mate van arbeidsongeschiktheid toe nadat de verzekering premievrij is geworden, dan ontstaat geen recht meer op toename van het uit te keren gedeelte van het arbeidsongeschiktheidspensioen.

Paragraaf 3 Verplichtingen en gevolgen van niet-nakomen daarvan

Artikel 3.1 Verplichtingen

3.1.1 De verzekeringnemer en/of de verzekerde moet Nationale-Nederlanden direct schriftelijk op de hoogte stellen van elke wijziging of uitbreiding van het beroep van de verzekerde en/of van de daarvoor te verrichten werkzaamheden. Ook de beëindiging van een beroep of werkzaamheden anders dan door arbeidsongeschiktheid moet worden doorgegeven. Hierbij gaat het om wijziging van het beroep of de werkzaamheden zoals van toepassing bij ingang van de dekking van het arbeidsongeschiktheidspensioen

en het beroep en de werkzaamheden later tijdens de verzekeringduur.

3.1.2 De verzekeringnemer en/of de verzekerde is in geval van arbeidsongeschiktheid verplicht om alle voorschriften uit deze voorwaarden na te komen. Daarbij is de verzekeringnemer en/of de verzekerde het volgende verplicht.

- a** De verzekeringnemer en/of de verzekerde moet meewerken aan de uitvoering van deze voorwaarden. Daaronder is begrepen het (doen) verschaffen aan Nationale-Nederlanden en/of aan een door haar in te schakelen deskundige van alle inlichtingen en (officiële) stukken die van belang kunnen zijn voor de vaststelling en het voortduren van het recht op arbeidsongeschiktheidspensioen.
- b** De verzekeringnemer en/of de verzekerde moet Nationale-Nederlanden direct schriftelijk op de hoogte stellen van elke verandering van feiten en omstandigheden die van belang kunnen zijn voor de vaststelling en het voortduren van het recht op arbeidsongeschiktheidspensioen.
- c** De verzekerde is verplicht zich onder behandeling van een arts te stellen en al het mogelijke te doen om zijn revalidatie te bevorderen.

3.1.3 Bij een wijziging of beëindiging van het beroep en/of de werkzaamheden als bedoeld in 3.1.1, heeft Nationale-Nederlanden het recht andere voorwaarden te stellen (waaronder wijziging van de hoogte van de premie die verschuldigd is voor deze aanvullende verzekering) of deze dekking te beëindigen. Nationale-Nederlanden zal de verzekeringnemer schriftelijk van de gewijzigde voorwaarden of de beëindiging van de dekking op de hoogte stellen. De verzekeringnemer kan weigeren de gewijzigde voorwaarden te accepteren. Hij moet Nationale-Nederlanden dan schriftelijk laten weten dat hij de dekking van het arbeidsongeschiktheidspensioen wil beëindigen. Dit bericht moet geadresseerd zijn aan het hoofdkantoor van Nationale-Nederlanden en Nationale-Nederlanden moet het bericht hebben ontvangen binnen een maand na dagtekening van haar mededeling over de gewijzigde voorwaarden. De beëindiging gaat dan in per de dag waarop de gewijzigde voorwaarden van kracht zijn geworden.

3.1.4 Als Nationale-Nederlanden schriftelijk op de hoogte is gesteld van de wijziging of beëindiging van het beroep van de verzekerde of van de daarvoor te verrichten werkzaamheden nadat zij een (gedeeltelijk)

arbeidsongeschiktheidspensioen heeft toegekend, blijft alleen recht op arbeidsongeschiktheidspensioen bestaan, als de wijziging naar het oordeel van Nationale-Nederlanden:

- a** geen risicoverzwaren inhoudt; of
- b** wel risicoverzwaren inhoudt, maar dit slechts zou hebben geleid tot toepassing van bijzondere voorwaarden en/of verhoging van de premie voor de onderhavige dekking. In dat geval zal uitkering van het arbeidsongeschiktheidspensioen plaatsvinden:
 - met inachtneming van die bijzondere voorwaarden, en/of
 - in de mate als de voor de onderhavige dekking verschuldigde premie zich verhoudt tot de premie die als gevolg van de risicoverzwaren voor deze dekking verschuldigd zou zijn geweest.

Als de risicoverzwaren zodanig is dat Nationale-Nederlanden de dekking van het arbeidsongeschiktheidspensioen niet zou hebben voortgezet als zij van deze feiten en omstandigheden op de hoogte zou zijn gesteld voordat sprake was van arbeidsongeschiktheid, dan vervalt op het tijdstip van risicoverzwaren van rechtswege de dekking van het arbeidsongeschiktheidspensioen. Een al toegekend (gedeelte van het) arbeidsongeschiktheidspensioen wordt hierdoor niet aangetast.

Artikel 3.2 Gevolgen van niet-nakomen van verplichtingen

3.2.1 Als de verzekeringnemer en/of de verzekerde hun verplichtingen uit deze voorwaarden niet, niet tijdig of niet behoorlijk nakomen, wordt een al toegekend arbeidsongeschiktheidspensioen beëindigd of wordt geen (hoger) arbeidsongeschiktheidspensioen toegekend.

3.2.2 Als een arbeidsongeschiktheidspensioen niet of op een lager percentage zou zijn toegekend als de verzekeringnemer en/of de verzekerde aan al hun verplichtingen zouden hebben voldaan, is Nationale-Nederlanden bevoegd (het betreffende deel van) de premie alsnog te vorderen of te verrekenen.

Paragraaf 4 Vaststelling arbeidsongeschiktheid

Artikel 4.1 Aantonen van arbeidsongeschiktheid

Het bestaan, bestaan hebben en de mate van de arbeidsongeschiktheid dienen ten genoegen van Nationale-Nederlanden te worden aangetoond.

Nationale-Nederlanden kan verlangen dat de verzekerde zich daartoe laat onderzoeken door één of meer door Nationale-Nederlanden aan te wijzen artsen en/of andere deskundigen.

Artikel 4.2 Controle van arbeidsongeschiktheid

Tijdens de duur van een toegekend arbeidsongeschiktheidspensioen heeft Nationale-Nederlanden het recht na te gaan of de arbeidsongeschiktheid nog bestaat en zo ja, in welke mate. Daarbij kan Nationale-Nederlanden, zo dikwijls zij dit nodig oordeelt, verlangen dat de verzekerde zich laat onderzoeken door één of meer door Nationale-Nederlanden aan te wijzen artsen en/of andere deskundigen.

Artikel 4.3 Plaats van onderzoek

De in 4.1 en 4.2 bedoelde onderzoeken dienen in Nederland plaats te vinden, tenzij Nationale-Nederlanden schriftelijk anders te kennen geeft. Uitsluitend de voor de onderzoeken verschuldigde verrichtingskosten zijn voor rekening van Nationale-Nederlanden; overige kosten, zoals reis- en verblijfskosten, derhalve niet.

Paragraaf 5 Herziening premie en/of voorwaarden

Artikel 5.1 Herziening

Nationale-Nederlanden heeft het recht de premie en de voorwaarden voor deze aanvullende verzekering en bloc dan wel groepsgewijs te herzien. Deze herziening wordt voor iedere daarvoor in aanmerking komende verzekering van kracht op een door Nationale-Nederlanden vast te stellen herzieningsdatum.

- Voor verzekeringen waarvoor al een gedeeltelijke uitkering van het arbeidsongeschiktheidspensioen is toegekend, gaat de herziening voor het niet uitgekeerde deel van het pensioen in op de herzieningsdatum.
- Voor verzekeringen waarvoor al een volledig arbeidsongeschiktheidspensioen is toegekend, zal de herziening echter pas plaats vinden zodra de mate van arbeidsongeschiktheid daalt naar een percentage behoort bij een lagere klasse.
- Voor zover en zolang een ten tijde van de herziening al toegekend arbeidsongeschiktheidspensioen ongewijzigd blijft voortbestaan, blijven de

onmiddellijk voor het tijdstip van herziening geldende voorwaarden van toepassing op het toegekende arbeidsongeschiktheidspensioen.

Artikel 5.2 Recht van weigering

Nationale-Nederlanden zal de verzekeringnemer over de herziening inlichten. De verzekeringnemer heeft het recht de herziening te weigeren. De weigering dient schriftelijk te geschieden en binnen 40 dagen na de herzieningsdatum op het hoofdkantoor van Nationale-Nederlanden te zijn ontvangen.

Artikel 5.3 Voortzetting van de verzekering

Als de verzekeringnemer de herziening overeenkomstig het bepaalde in 5.2 weigert te aanvaarden, vervalt één maand na de herzieningsdatum zowel de dekking van het arbeidsongeschiktheidspensioen als de verschuldigdheid van de premie daarvoor. Een al ingegaan arbeidsongeschiktheidspensioen blijft echter doorlopen voor zover en zolang daarop krachtens deze voorwaarden recht bestaat. Als daarna de mate van arbeidsongeschiktheid wijzigt, kan dit alleen leiden tot een verlaging of beëindiging van het arbeidsongeschiktheidspensioen. Als Nationale-Nederlanden binnen 40 dagen na de herzieningsdatum geen schriftelijk bericht van weigering van de verzekeringnemer op haar hoofdkantoor heeft ontvangen, wordt deze geacht met de herziening te hebben ingestemd.

Paragraaf 6 Slotbepaling

Artikel 6.1 Toepasselijkheid voorwaarden van verzekering

De voorwaarden van verzekering van hoofdstuk 1 zijn ook van toepassing op deze aanvullende verzekering van arbeidsongeschiktheidspensioen voor zover daar in dit hoofdstuk 3 niet uitdrukkelijk van wordt afgeweken.

Hoofdstuk 4 Definitie ongeval

Artikel 1

Een ongeval is de onmiddellijke inwerking van uitwendig geweld – dit kan ook fysisch en chemisch geweld zijn – waardoor de verzekerde wordt getroffen en waardoor lichamelijk letsel wordt toegebracht dat eventueel de dood tot gevolg heeft.

Onder ongeval valt ook:

- a** wondinfectie of bloedvergiftiging die ontstaan is door een ongeval dat onder de verzekering valt;
- b** acute vergiftiging of acuut ander letsel dat ontstaan is door het binnenkrijgen van stoffen. Hiervan zijn uitgezonderd alcoholische dranken, bedwelmende middelen of andere stoffen waarvan schadelijke werking te verwachten is en die de verzekerde opzettelijk heeft gebruikt. Ook acute vergiftiging of acuut ander letsel door het binnenkrijgen van geneesmiddelen, ziektekiemen en stoffen die allergie kunnen veroorzaken, vallen niet onder een ongeval;
- c** verdrinking, verstikking, zonnesteek en bevroering;
- d** besmetting door het binnenkrijgen van stoffen die ziektekiemen bevatten, als gevolg van een onvrijwillige val in water, een andere vloeistof of vaste stof;
- e** verhongering, verdorping, uitputting of zonnebrand die ontstaan is omdat de verzekerde geïsoleerd is geraakt door een van buiten komend onheil dat zich snel voltrekt, zoals schipbreuk, noodlanding en instorting;
- f** verwickelingen of verergeringen die voortkomen uit handelingen van een arts na het ongeval of die zijn toegepast op zijn/haar voorschrift;
- g** opzettelijke doodslag, moord, poging daartoe en mishandeling, ongeacht met welke middelen.

Artikel 2

Er is geen sprake van ongeval als dit het gevolg is van:

- a** (voorwaardelijke) opzet van de verzekerde of een belanghebbende bij de verzekering;
- b** het opzettelijk plegen van of deelnemen aan een (poging tot) misdrijf door de verzekerde of een belanghebbende bij de verzekering;
- c** oorlogsgeweld, enige oorlogstoestand of daarmee in feite overeenkomende toestand, burgeroorlog, oproer, onlusten, samenscholing of vrijheidsberoving;

- d** atoomreacties of radioactiviteit, tenzij dit is toegepast bij medische behandeling;
- e** een waagstuk, waarbij het leven of lichaam op roekeloze wijze in gevaar wordt gebracht. Dit is niet het geval als dit waagstuk is verricht:
 - I** voor het vervullen van een plicht die hoort bij het beroep van de verzekerde;
 - II** omdat de verzekerde zichzelf of anderen, dieren of goederen redt, probeert te redden of rechtmatig verdedigt of beschermt;
- f** (voorbereiding op) deelneming aan wedstrijden met motorrijwielen. Hieronder vallen ook de gemotoriseerde rijwielen die de Nederlandse overheid in de verkeersregels gelijk stelt aan een rijwiel;
- g** elke vorm van luchtvaart anders dan als amateur zweefvlieger of als passagier. Passagier is hij die in een luchtvaartuig plaats neemt uitsluitend om te worden vervoerd en die niet deel uitmaakt van de bemanning of verplicht is een functie of dienst uit te oefenen;
- h** ziekte, gebrekkigheid of een andere abnormale lichaams- of geestesgesteldheid van de verzekerde of door het onder invloed zijn van alcohol, bedwelmende, opwekkende of soortgelijke middelen. Er is ook geen sprake van ongeval als de gevolgen daarvan zijn verzwaaard door deze oorzaken.

Artikel 3

Of het overlijden of de arbeidsongeschiktheid van de verzekerde al dan niet veroorzaakt is door een ongeval, zal ten genoegen van Nationale-Nederlanden moeten worden aangetoond. Nationale-Nederlanden kan de uitkering weigeren:

- a** als het ongeval niet ter kennis van Nationale-Nederlanden is gebracht binnen 6 maanden nadat het plaatsgreep en ten minste 24 uur voor de begrafenis of crematie;
- b** als de door Nationale-Nederlanden verlangde gegevens niet aan haar worden verschaft en/of zolang – op haar kosten – niet een zodanig in- of uitwendig onderzoek van het lichaam van de verzekerde naar de oorzaak van de arbeidsongeschiktheid of de doodsoorzaak heeft plaats gehad als zij heeft verlangd.

Bijlage nieuwe bepalingen vanaf 25 juli 2013 naar aanleiding van onderzoek DNB

In hoofdstuk 1 van de Voorwaarden van verzekering (algemene verzekeringsvoorwaarden) wordt artikel 2.1 over dekking van het overlijdensrisico als volgt gewijzigd:

- De tekst onder a komt te luiden:
De verzekering van een pensioen begint op de datum waarop de verzekerde dat pensioen verwerft. Dit staat in het pensioenreglement.
De verzekering kan ook beginnen op de datum die de verzekeringnemer en Nationale-Nederlanden daarvoor hebben afgesproken.
- De tekst onder b vervalt.

In hoofdstuk 2 van de Voorwaarden van verzekering (over vrijstelling van premiebetaling bij arbeidsongeschiktheid) verandert het volgende:

- Uit artikel 2.2.2 vervalt de tekst vanaf 'Verder moet het verzoek ...'
- Artikel 2.2.3 vervalt.
- Artikel 3.2.1 wordt gewijzigd in:
3.2.1 Als de verzekerde zijn/haar verplichtingen uit deze voorwaarden niet, niet tijdig of niet behoorlijk nakomt, wordt een al toegekende premievrijstelling beëindigd of wordt geen (hogere) premievrijstelling toegekend.
- Artikel 3.2.2 wordt gewijzigd in:
3.2.2 Als premievrijstelling niet of op een lager percentage zou zijn toegekend wanneer de verzekeringnemer aan zijn verplichtingen zou hebben voldaan, dan is Nationale-Nederlanden bevoegd (het betreffende deel van) de premie alsnog te vorderen.

In hoofdstuk 3 van de Voorwaarden van verzekering (over arbeidsongeschiktheidspensioen) verandert het volgende:

- De eerste volzin van artikel 2.1.1 wordt vervangen door:
2.1.1 De verzekering van het arbeidsongeschiktheidspensioen begint op de datum waarop de verzekerde dat pensioen verwerft. Dit staat in het pensioenreglement.
De verzekering kan ook beginnen op de datum die de verzekeringnemer en Nationale-Nederlanden daarvoor hebben afgesproken.
- Uit artikel 2.2.2 vervalt de tekst vanaf 'De melding dat ...'
- Artikel 2.2.3 vervalt.
- Artikel 3.2.1 wordt gewijzigd in:
3.2.1 Als de verzekerde zijn/haar verplichtingen uit deze voorwaarden niet, niet tijdig of niet behoorlijk nakomt, wordt een al toegekend arbeidsongeschiktheidspensioen beëindigd of wordt geen (hoger) arbeidsongeschiktheidspensioen toegekend.
- Artikel 3.2.2 wordt gewijzigd in:
3.2.2 Als een arbeidsongeschiktheidspensioen niet of op een lager percentage zou zijn toegekend wanneer de verzekeringnemer aan zijn verplichtingen zou hebben voldaan, dan is Nationale-Nederlanden bevoegd (het betreffende deel van) de premie alsnog te vorderen.

Nationale-Nederlanden Levensverzekering Maatschappij N.V.
Postbus 93604
2509 AV Den Haag, Nederland